

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

FLA·IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO, LIBRI SEPTEM.

De Antiquitatibus, contra Appionem Grammaticum, libri duo. Et de Imperatrice Ratione, liber unus, in quo martirium Machabæorū describitur.

D.

PO VIRTUTE DVCE,

COMITE FORTVNA.

SEBASTIANVS GRYPHVS GERMA
NVS EXCVDEBAT LVGDVNI.
ANNO M. D. XXVIII.

INDEX EO

RVMQVAEINLI=
bris De Bello Iuddico, &
contra Appionē cōtinētur.

A

A Bisade collis pagi=
na 356

Acanthonaulon loci nomen
346

Acenchies regina 510

Achas martyr Machabeus
594

Aciabus contra Iudæam ni=
sus 128

Acohin oppidum 16

Akra collis 368

Acrabata ciuitas 221

Acusilaus Argiuus 499

Adesa uicus 9

Adoreon ciuitas 12

Aegyptus laudatur 177

Aegypti limites 334

Aethiopes laudantur 177

Agatharchides historiog=
phus 5

Agésilas 499

Agrippa maior

Agrippa filius Aristobuli
quarti 146

Agrippa accusatus conijci=

tur in uincula 150

Agrippa è uinculis solutus fit
tetrarcha 151

Agrippa secundus

Agrippæ oratio Iudeos ad
parcendum Romanis hor=
tantis 171

Agrippa Hierosolymis exu=
lat 180

Agrippæ milites Iudeorū se=
ditionem cōpressuri, cede=
re sunt coacti 183

Agrippæ studiū de bello iu=
deorum reuocando frustra
tum 198

Agrippiū Herodis aedes 72

Aim uicus 325

Alanorū eruptio in Mediam
& Armeniam 475

Albinus præses Iudææ 160

Albino in Iudæa presidente,
malorum omnium fuit im=
punitas 160

Alexander lamneus à Iudæis
dicius, quartus

Alexander uictus a Demetrio
18

Alexander octingentos Iu=
deorū crucifigi iubet 18

Alexander quintus Aristobuli
secundi filius

Alexāder Iudæā inuadit 29

1 2 Alexander

INDEX

Alexander bello contra Hir- canum tertium & Antipa- trū superatus	29	Anacharsis philosophi mors	369
Alexander Gabinio se tradit cum castellis	30	Ananias pontifex cum fratre Ezechia occisus	186
Alexandri mors	33	Ananias Saducei	187
Alexander sextus, filius Herodis primi ex Mariamne.	"	Ananus filius Ionathæ	188
Alexander accusatur a patre apud Augustum	80	Anani pontificis oratio de Ze- lotis cōquerentis ad popu- lum in excidio Hierosoly- morum	283
Alexandri responsio ad accu- sationē patris	81	Anani mors	304
Alexander patri reconcilia- tur	eadem	Anathtab uicus	221
Alexāder laqueo pimitur.	98	Anaxagoræ philosophi mors	368
Alexāder nonus rector Aegy- pti sub Nerone	165	Angada ciuitas	221
Alexandrum sextū quidā Iu- deus se simulās, Augusti cal- liditate deprehensus	134	Antigonus occisus à fratre in fidias passus	14
Alexandri noīe aliquot pro- les de progenie Herodis di- ctæ	100	Antigonus Aristobuli secūdi filius Romam uinctus duci- tur	35
Alexādræ secūde mors	51	Antigoni expeditio cōtra He- rodem adiuantibus Par- this	44
Alexandria laudatur	"	Antigonus Iosippi fratris He- rodis caput incidit	58
Alexandrinorum discipuli	"	Antigonus uinctus ducitur ad Marcum Antonium	63
Alexas Aegyptius	412	Antigonus Antiochi occi- sus	63
Alisfragmathos rex	309	Antiochus instituit sacerdo- tē, in Aegyptū profecturus	
Amenosis rex	310		
Amygdolon stagnum	392		

Hiero

INDEX

Hierosolymā deuastat	7	pellauit	105
Antiochieffrena tyrannis in Machabaeos martyres	587	Antipas filius Herodis	100
Antiochi & Macedonū audacia, Tito Hierosolymā ob-		Antipas legatus Iudaeorū	183
fidente	393	Antiquissimi Graecorū Chal-	
Antiochus regno pulsus	474	daeis praeceptoribus usi	499
Antiochi perfidia & ingrati-		Antiquitatis cognitio a Grae-	
tudo in Simonem Matha-		cis nō expetenda	498
thiam	12	Antonius dux	29
Antipater & Hircanus ter-		Antonius Hecatōtarchus	250
tius ad Aretam regē Arabū		Antonius cōtra Vitelliū	339
confugiunt	22	Antonia tarris arx & castela	
Antipatri uictoria de Aegy-		lū olī Baris	14.21.71.367
ptijs	34	Antonia incenditur	184
Antipater filius Herodis pri-		Antoniae fundamenta diru-	
mi omnibus inuisus, in patrē		ta	413
maleuolus, odij dissimulator		Apathasi uicus	287
uxorem dicit Aristobuli fra-		Aphaca ciui. expugnata	246
tris filiam	81.83.92.93	Apheci tarris	196
Antipatri & Pherorae cōspi-		Appionis aliquot calūnie &	
ratio in Herodem	101	figmēta de Iudaeis	542.543
Antipatri coniuratio quomo-		544.545.546.547	
do prodita	103	Aquae calidae apud Amathun-	
Antipater ueneficij appella-		ta	246
tur	104	Arbela uicus	54
Antipater accusatur a pa-		Arcæ ciuitas	461
tre	110	Arcades antiquitate nō esse in	
Antipatri excusatio	112	signes	500
Antipater Samarites Antipa-		Archelaus rex Cappadocum	
trum secūdum ueneficij ap-		pater Glaphyræ	79
pellauit		Archelaus Herodis irā sup fi-	
		lio & fratre mitigat	90
		1 3 Archelaus	

INDEX

Archelaus filius Herodis primi	100	Aristobuli mors	16
Archelai uerba ad populum sibi gratulantem	121	Aristobulus secundus.	
Archelaus ob seditionem Iudeorum exortam ad Caesarem nauigat	122	Aristobulus filius Alexandri Iamnei	20
Archelai & Antipatri cocertatio apud Augustum pro regno Iudaeae	123	Aristobulus Alexandriae matri indignatus, quod potestatem Phariseis concesserit	21
Archelai mater moritur	126	Aristobulus Iudeam inuadit egrotante matre	21
Archelao absente Iudaea uarijs tumultibus affligitur	126	Aristobulus regnum affecutus eicecto Hircano fratre	22
Archelaus Romae agens a Iudeis accusatur	131	Aristobulus obsidetur in templo	26
Archelaus non rex sed toparcha factus	133	Aristobulus donis sibi conciliatus at scaurum contra Hyrcanum fratrem & Aretam regem	23
Archelaus Glaphiram fratrem ducit uxorem	136	Aristobulus Romam uinctus ducitur	28
Archelai exilium & somnium	136	Aristobulus a Roma fugiens cum Romanis iterum pugnas uincitur	30.31
Archium publicum	134	Aristobulus a Caesare dimissus a Pompeianis ueneno necatur	32.33
Aretas rex inferioris Syriae Alexandrum Iamneum uicit	19	Aristobulus quartus	
Areth martyr Machabaeorum	595	Aristobulus filius Herodis primi Romam mittitur eruditus	78
Aries machina bellica	238	Aristobulo in patriam reducto uxor datur	79
Aristobulus maior.		Aristobulus cum fratre accusatus	
Aristobulus filius Hyrcani Ioannis	13		
Aristobulus matrem & fratrem in carcerem conijcit	13		

INDEX

tus p patrē apud Angustū	30	Bebriacū gallie oppidū	303
Aristobulus iterū delatus cū		Bedoscaria locus	9
fratre apprehēditur	95	Begabri locus	318
Aristobulus dānatus laqueo		Bethara	352
perimitur	98	Bethlephthon	318
Aristoteles philophus memi-		Betiso locus	356
nit gētis Iudeorū	520. 521	Bettoron ciuitas	197
Ar Simon zelota	412	Blicus Ptolemæus	33
Artabazis filius Tigranis	64	Borccas uicus	221
Ases rex	508	Bosarne filia Herodis	100
Asia	174	Bosphorani	174
Athenienses laudantur	173	Britanni laudantur	176
Atlas locus	187	Brixellum	328
Atratinus	50	Buliasitis flumen	508
Auarim locus	509		
Aula regia	363		

B

B Abras radix qua demo-	
nes effugantur	468
Bacchides uastat Iudæā	7
Beon rex	508
Baldez el	218
Ballis dux Germanorū	459
Ballistarum uis	241
Balsamū qualiter circa Hieri-	
chuntē inueniatur	25
Baris castellum nunc Anto-	
nia	21
Bassus Macherunta & Hero-	
dium capit	467
Bathane regio	71

C

C Admus Milesius	499
Caelius Bassus occisor	
Sex. Caesaris	38
Cesarea Herodis ædes	72
Cesarea olim Stratonis pyr-	
gus uel turris	15
Cesareæ magna Iudeorū cæ-	
des facta	189
Cesaris pugna cōtra Aegy-	
ptios adiuuatibus Hyrcano	
tertio & Antipatro	31
Cesaris beneficētia in Hyrc-	
nū tertiu, & Antipatrū pri-	
mum eiusq; filios	35
Cesare iterfecto, Iudæa exac-	
tiōibus grauāt, Ro. disidijs	

INDEX

<i>et tumultibus inq̄tatur</i>	39	<i>primi</i>	23
<i>C. Caligula Herodē cū Hero</i>		<i>Cerealis Samariæ expugna-</i>	
<i>diade exilio dānat</i>	146	<i>tor</i>	248
<i>C. Caligula Penonium cōtra</i>		<i>Cesennius Gallus Galileam</i>	
<i>Iudeos legat</i>	147	<i>inuadit</i>	196
<i>Caligula Agrippam Tetrar-</i>		<i>Cesennius pecus</i>	472
<i>chia Philippi donat</i>	146	<i>Cestius Gallus</i>	161.191
<i>Canathon uicus</i>	65	<i>Cestius Iudeam explorat per</i>	
<i>Capernaum fons</i>	269	<i>Neapolitanum</i>	169
<i>Capharim ciuitas</i>	328	<i>Cestius Iudeā populatur</i>	195
<i>Caphartophran</i>	318	<i>Cestij exercitus casus</i>	197.
<i>Caphera ciuitas</i>	328		200
<i>Capirona locus</i>	33	<i>Cestius Hierosolymam obsi-</i>	
<i>Capito Gessij Flori centu-</i>		<i>det</i>	198.199
<i>rio</i>	164	<i>Challis ciuitas</i>	218
<i>Captiuorū et peremptorum</i>		<i>Chebritonicus uicus</i>	396
<i>numerus Tito Hierosoly-</i>		<i>Chebron ciuitas uastata</i>	326
<i>nam obtinente</i>	448	<i>Classicus dux Germanus</i>	459
<i>Carchedon ciuitas, nunc Car</i>		<i>Claudius a militibus nō a Ro</i>	
<i>thago</i>	512	<i>manis impator electus</i>	150
<i>Cassius præses Syriæ post</i>		<i>Claudij beneficētia in Agrip-</i>	
<i>Crassum</i>	32	<i>pam maiorem</i>	152
<i>Castor Iudeus</i>	375	<i>Claudij obitus</i>	156
<i>Catullus Libye præses scele-</i>		<i>Cleopatra .M. Antonij ani-</i>	
<i>rum suorū iustas soluit pœ-</i>		<i>mū incitat in Herodē</i>	65
<i>nas</i>	495.496	<i>Clitus læuæ suæ manus ab-</i>	
<i>Causa erroris Græcorum</i>		<i>scissor</i>	214
	498.499	<i>Codescanathanaicus</i>	65
<i>Cedron uallis</i>	356	<i>Cœles</i>	19
<i>Cenedecus</i>	197	<i>Cænopolis locus</i>	119
<i>Cephalon frater Antipatri</i>		<i>Colchi</i>	174
		<i>Colles</i>	

INDEX

Colles Hierosolymorū	355	Diffanius	282
Comis	76	Docon forum	199
Capton ciuitas	334	Domitianus	339
Coria ciuitas	24	Domitiani expeditio in Ger-	
Corinthus quidā in Herodis		manos & Gallos	459.460
magni mortē molitus	102	Domitius Sabinus	249.378
Cornelius Sylla	26	Draconis leges	500
Cous Euaretus	94	Drusus aliās Drusium	73
Crassus præses Syriæ post		E	
Gabinium pecunias templi		Butius decadarchus	
deprædatus	32	275	
Cremona Gallie ciuitas	337	Egiras Adiabenus	393
Cumanus præses Iudeæ post		Eleon mons	354.396
Tyberiu Alexandrū	153	Eleazarus princeps latro-	
Cumanus à Iudeis accusatus		num	154
Romam mittitur	156	Eleazarus latro a Felice ca-	
Custobarus Iudeorum lega-		pus	158
tus	183	Eleazarus quidā cōspiratio-	
Cypris uxor Antipatri mater		nis Iudeorū autor	181
Herodis magni	32	Eleazarus filius Iairi	186
Cyprus capitur	192	Eleazarus Simonis	203
Cyrenæi laudantur	177	Eleazarus Ananiæ ibidem	
D		Eleazarus Addei filius	240
Almate populus	175	Eleazarus filius Gionis	295
Darius præfectus eq-		Eleazarus sicariorum prin-	
tum Agrippe	183	ceps	475.476
Diagoras Melius	568	Eleazari cuiusdā magnanimi	
Diogenes quidā à Phariseis		tas & laudata cōstātia pro	
occisus	21	conseruatione legis ad An-	
Dion historiographus de re-		tiochū Epiphanē	581.582.
ge Hiram	513	583.584.585.586	

INDEX

Elephantin oppidum	334	Florus Iudeos apud Cestium	
Elcutherus fluuius	64	accusat	169
Eleutheri equites	45	Fontes Iordanis unde orian-	
Elidenses	76	tur	72
Enabris locus	261	Fronto	428
Essaeorū uel Essenorū hare-		Fronto Iudeorū iudex consti-	
sis 137.138.139.140.141.		tutus Tito Hierosolymam	
142.143		obtinente	447
Eurycles delator filiorū He-		Fullonis monumētū	356
rodīs	91		

F

F Abatus insidiarū Sylai	
in Herodem proditor à	
Syleo occisus	102
Fauſtus Cornelius	26
Felix præſes Iudææ poſt Cu-	
manum	157
Felix præſide Iudæa latroni-	
bus & ſeduc̃toribus populi	
reſerta	157
Ferreus mons	319
Filius a matre coctus	424
Plauius Syluius expugnator	
Maſſade	476.477
Florus præſes Iudææ poſt Al-	
binum	160.161
Flori pſidia i Iudeos	162.163
Florus multos Iudeorū occi-	
dit	165
Flori dolus in Hierosolymi-	
tate	166

G

G Abao	197
Gabinus præſes Sy-	
riæ	30
Gadara expugnatur à Veſpa-	
siano	230
Gadare deditio	314.315
Galba impator	323
Galbæ mors	328
Galilæa ſub ditione Hero.	55
Galilæa inuaditur à Veſpa-	
siano	229
Galilææ deſcriptio & Ferti-	
litas	219
Galli	175
Gallus Hecatontarchus	275
Gamale ſitus obſidio, & ex-	
cidiū à Tito factū	271.272
Gebdeonitis oppidum	188
Ganania uicus	220.221
Geneſar lacus	204
Genealogia Antip. primi	32
Geneta	

INDEX

Geneta porta Hierosolymo=	Herodis fuga in Idumeã	46	
rum	356	Herodes Syria præficitur	40
Gerasiũ deuasatur	322	Herodes Roma rediens Anti	
Germani laudati	176	gonũ & Hierosolymã ob=	
Giscala oppidum	206	fidet	52
Giscala à Tito capitur	280	Herodes Galilea potitus, la=	
Glaphira filia Archelai regis		trones delet	54
Capadociũ uxor Alexandri		Herodis quomodo eruperit	
filijs Herodis	84	odiũ in Mariãnem	79
Glaphiræ somnium cuiusq;		Herodes mandat uxorem oc=	
interitus	136	cidi	79
Gofna ciuitas	221	Herodes propter occisã uxo=	
Gorgion occisus	309	rẽ morbo correptus	79
Græci Laudati	174	Herodes theatra & quinquẽ=	
Græcorũ oĩa esse noua Iose=		nalia instituat Hierosoly =	
phus asserit	498	mis	74
Græcorũ antiquissimi Chal=		Herodes oppida & tẽpla cõ=	
deis præceptoribus usi	499	struit in honorem Augusti	
Grapte cognati Syzæ re=		Cæsaris	72
gis	330	Herodis beneficentia erga po=	
		pulũ tempore famis	76
		Herodes in balneo ab hosti=	
		bus non leditur	61
		Herodis oratio ad Cæsarẽ	69
		Herodes amore uxoris insa=	
		nit	78
		Herodes uenator, bellator,	
		& sagittarum insignis li=	
		brator	76.77
		Herodis uxores & libe =	
		ri	100

Herodi

INDEX

Herodi produntur per mor-	aduersus Romanos	214
tem Pheroræ ueneficia in	Hieroso. excidij initiū	284
eum parata	Hierosoly. intestina seditio	
105	orta	285
Herodes Antipatrum filium	Hierosoly. seditio indies inua-	
coram Varo ueneficij reum	lescebat, adeo ut ne templo	
agit	quidam abstinerent	343
110.111	Hierosol. descriptio	355.356
Herodes secūdus, filius He-	Hierosolymite dira fame op-	
rodus magni ex Mariamne	pressi	397.397
pontificis	Hierosol. muro & castellis à	
100	Tito ciscundata	395
Herodes quartus Antipas	Hierosolymite boum sterco-	
118	re uesci coacti	403
Herodes exilio damnatus,	Hierosolymite calceorū for-	
Herodiade eum comitan-	dibus & foeno uesci coa-	
te	cti	424
146.147	Hierosolymorū excidij mira-	
Herodium oppidū	presagia	434
47.75	Hierosoly. pmittitur præde	
Herodij situs & munitio	& incendio	441
467	Hieroso. capta à Roma.	445
Herodotus halicarnassæus	Hippicos turris	185.355
519	Historiæ ueræ indicij	501
Hierichuntis descriptio	Hyr cani mores & laus	13
318	Hyr canus filius Alexandri	
Hierosolyme excidiū, & di-	Iamnei sacerdotium conse-	
reptio templi sed Antiocho	quitur	20
Epiphane	Hyr canus ad regnū aspirans	
7	bello supatur à fratre	22
Hierosolyma obfessa ab He-	Hircano cōfertur sacerdotiū	
rode	à Cæ	
52		
Hierosolyme oppressio sub		
Floro		
163		
Hierosoly. cōspiratio facta,		
belli cum Romanis semina-		
rium		
181		
Hierosolyma obfessa à Ce-		
stio		
198		
Hierosol. bello se preparant		

INDEX

à Cæsare	35	num	258
Hyrcano capto & ligato au		Ioppis uxor Herodis ma-	
res præciduntur	48	gni	100
I		Iordanis scaturigo à quo pri-	
Iacob martyr Machabæ-		mum depræhensa	268
Ius	396	Iosephus Curionis filius	203
Iardes saltus	471	Iosephus filius Simonis ibidē	
Iberi laudantur	175	Iosephus Matathie filius re-	
Illirici laudantur	175	ctor Galilææ cōstituitur	204.
Ioannes telones	340.341	Iosephus militaris discipline	
Ioannes Essenus	203	peritus	205
Ioannes Annæ	ibidem	Iosephus quatuor urbium prin-	
Ioannes Giscaleus insidiator		cipatum amisit	212
Iosephi	206	Iosephus duas urbes recupe-	
Ioānes Giscala p Titū capta		rat	212.213.214
Hierosolymā fugit	280	Iosephus Tiberiadē fugit	230
Ioannes Hierosolymitas ad		Iosephus è Tiberiade Hiero-	
bellum cōtra Romanos in-		solymitis oēm rē Romano-	
citat	284.285	rum perscribit	230
Ioannes à Romanis capi-		Iosephus Romanos multa cla-	
tur	449	de affecit	234
Ioannes Galilæorum tyran-		Iosephus capta Iotapata la-	
nus	329	titans proditur ad Vespä-	
Ioannes Idumæorum dux oc-		fianū captiuus ductus, cete-	
cifus	372	ris occisis	251
Ionathas occisus à Simone		Iosephi præsagium	257
fratre sepeliur	10	Iosephus à Cæsariensibus o-	
Ionathes Iudæus	421	dio habitus	258
Ionathes Gyneciarius Romæ		Iosephus à Tito missus Iudæ-	
exustus	495	os ad deditiōē Hierosoly-	
Ioppe capta per Vespasia-		morū adhortaturus	380
		Iosephus la	

INDEX

Iosephus lapide uulneratus	rus	130
400	Iudæa descriptio, eiusq; unde	
Iosephus rursum hortatur de	cim sortes	221
ditionem	Iudæa uenum exposita	471.
413	472	
Iosephus ex uariarū gētiū hi-	Iudæorum & Cæsariensium	
storijs Iudaicæ gentis anti-	seditio	162.163
quitatem ostendit	507.508	
Iosippus ab Hero. occisus	79	
Iosippus filius Antipatri fra-	Iudæorum sexcenti & trigin-	
ter Herodis	ta Hierosolymis occisi per	
32	Florum	165
Iosippus in Iudæa perit	58	
Iotapatæ per Vespasianum	Iudæorū uigintimilia à Cæsa-	
obsidio	riēsibus, tredecimilia a Scy-	
231.234	thopolitis occisa	189.189
Iotapatæ excidium	248	
Itaburius mons	Iudæorum seditio & strages	
31	Alexandriæ facta	193.194
Itaburius mons à Placido oc-	Iudæi Cestio fugato, rectores	
cupatus	& duces prouinciæ eli-	
277	gunt	201.202
Iudæorum ostingenti cruci-	Iudæi Ascalonē inuadentes ab	
fixi	Antonio cæsi	216.217
18	Iudæi Iotapatæ obseſsi a Ve-	
Iudæorū nōnulli Herodē pri-	spasiano	231
mū accusantes occisi	Iudæorū 9500. occisi ab Idu-	
42	mæis	304
Iudæorum accusatio contra	Iudæorū multi ad Vespasia-	
Archelaum	num confugiunt	311
131.132	Iudæi Romanos è castris Hie-	
Iudæi a Pilato cæsi	rosolymæ admotis excedere	
144.145	cogunt	348
Iudæorum constantia ad Pe-	Iudæorū dolus ī Romanos sub	
tronium pro conseruatione	deditionis prætextu	352
legis	Iudæorum	
148.149		
Iudæa uarijs tumultibus quas-		
sata Archelao ad Cæsarem		
profecto		
126.127.128.129		
Iudææ tumultus sedat Va-		

INDEX

Iudeorum excursus in Roma	Iudas Militonis	412
nos 371	Iudasmartyr machabeus	593
Iudeorum multi crucifixi et	Iuliani militis Romani forti-	
manibus mutilati 391	tudo 411	
Iudei miserranda clade affe-	Iulianus procura. Iudææ	426
cti 399	L	

L

Iudeorū multi ad Romanos	L	Accedemonij laudati =	
profugiunt	415	tur	173
Iudei Rom. signis potiti	427	Largius Lepidus	428
Iudei in templum fugere co-		Leopius rex Iudeorū	450
acti	429	Leuias Hierosolymita	286
Iudeorū seditiosi Regiā de-		Liberius Maximus Iudeam	
prædati pulsus inde Roma-		iussu Caesaris uenum expo-	
nis	441	nit	472
Iudeorū multi uēditi	444	Longi cuiusdā Romani fortis	
Iudeorum aliquot milia spe-		animus	422
ctaculo exhibitorum perie-		Lucilius Bassus	467
runt	454	Luculus	21
Iudeorum calamitates Antio		Lupus rector Alexandria	492
chie	456	Lusitani laudantur	176
Iudeorum cædes in Iardæ fa-		Lycurgus legislator	552
cta	471. 472		

M

Iudeorū cura circa ueritatem	M	Accedōes laudat	173
historiarum	501	Machabeorum mar	
Iudaicæ gentis cur pauci scri		tyrum libellus	573
ptores meminerint	505	Machabeus martyr	590
Iudeorum Stratopedon loci		Machir unus Machabeorum	
nomen	34	martyrum	592
Iudas Essæus propheta	15	Macherus a seditiosis Iudeis	
Iudas Ionathæ	187	capta	192
Iudas Dudi	399	Macherus a Basso capta	467
		Magassan	

INDEX

Magassarius	393	Matthias Boëthi filius	398
Magnus campus	319	Melchisedec iustus rex Hie=	
Malachus interficitur	41	rosolymorum primus con=	
Malchius	412	ditor	449
Mamortha Neapolis di=		Melete ciuitas	452
sta	318	Memnonis sepulchrum	147
Manaimus rhetor principatū		Mœotici laudantur	174
Hierosolymis usurpauit	185	Messala	50
Manaimus interficitur	187	Misranthus rex	510
Manethon Aegyptius histo=		Misris rex	ibidem
riographus	507	Messelis ciuitas	18
Manethonis historia refelli=		Mithridates Pergamenus Cæ=	
tur à Iosepho	528	sari auxiliatus cōtra Aegy=	
Marcus Antonius accusato=		ptios	33
res Herodis occidi iubet	44	Modin uicus	8
M. Antonius Antigonū Ari=		Monobazus	197
stobuli interficit	63	Mosis laus & collatio ad a=	
M. Antonius impudicitie no=		lios legislatores	553
tatur	64	Muri Hierosolymorū tres	355
Mariamne filia Alexādi con=		Musis rex	510
iunx Herodis	61	Mutilius præfectus militum	
Mariamne traducitur uiolati		Romanorum	187
matrimonij	79		
Mariannes turris	185		
Marmaridæ laudatur	177		
Martyr quis sit	575		
Massada expugnata p F. Syl=			
uium	475		
Matathias Ioannis filius ille=			
gitimū Antiochi mandatum			
contempsit	8		

N

N Arbatharegio	163
Nero filius Domi=	
tij	156
Nero Vespasianū cōtra Iu=	
deam mittit	216
Nicopolis ciuitas	339
Niger Pereites	203
Niger occisus	309

Obodas

INDEX

O		Pelusiū ab Antipatro primo	
O Bodas rex Arabū	17	captum	33
Olympus legatus He		Penaius legatus	95
rodīs	95	Percita Nigr	203, 194
Onie tēplum clausum & de=		Peristereonos saxum	396
prædatum	494	Petra ciuitas Arabiae	23
Ophila locus	356	Phædra uxor Herodis	100
Oratio cuiusdā Eleazari ad		Pharagata uallis	325
cōmilitones	482	Phariseis administratio regis	
Ormiza uicus	65	concessa	20
Orphanes Parthus	32	Pharus insula	334
Ostracine habitatio aquarum		Phaselus magni Herodis fra=	
inops	340	ter	32
Otho imperator	323	Phaselus Hierosolymis præsi	
Othonis mors	328	citur	36
P		Phaselus seu Phaselis turris	
P Acori fraus in Phas=		& oppidi nomen	74
lum	45	Pherecides Syrus	499
Palestum uicus	96	Pherora Herodi concilia=	
Pallas Herodis uxor pri=		tus	90
mi	100	Pherora conspiratio in He=	
Pannium	72	rodem	101
Pappus dux Antigoni	61	Pheroras moritur	103
Parthi laudantur	176	Phiale lacus	268
Parthicum bellum cōtra He=		Philadelphia	23
rodem	46. 47	Philippion filius Minei occi=	
Parthemius fluuius	520	sus à patre	33
Pedaniy robur & peritia mi=		Philostratus	516
litaris	420	Phœbus legatus	198
Pedesta locus	199	Phorias filius Rageti	286
Pella ciuitas	24	Pilatus Hierosolymis statuas	

INDEX

Cæsaris erexit indignanti-	dij	434
bus Iudeis, nec non aquædu-	Priscus Centurio	421
ctus cõstruxit	Ptolemæus Philometor an=	
Placidus dux Vespasiani mili-	nuit Oniæ adificationẽ tem-	
tum	pli in Aegypto	7
Placidi impetus in Iotapatam	Ptolemæus Simonem Mata=	
227	thiam socrum interimit	10
Plithin	Ptolemæus ab Hyrcano Si=	
Poëtarum, pictorum, & opi=	monis filio obsessus, occi=	
ficum licentia, multarum	dit Hincani matrem & fra-	
gentium stultitia introdu=	tres, fugiens ad Zenonem	
ctæ	Cotilam	11
Pompeius magnus Tigranem	Ptolemæus fison cultor Iu=	
debellans Scaurũ ad Syriã	daicæ gentis	338
mittit	Ptolemæus filio occiso, morũ	
Pompeius iratus Aristobuli	duxit in uxorem	33
secundi contumaciam ulci=	Ptolemæus Lagus cultor Iu=	
scitur	daicæ gentis	336
Pompeius Agrippe occi=	Ptolemæus Euergetes cultor	
sus	Iudeæ gentis	ibidem
Pompeij modestia cum tem=	Pudcus Romanus	421
plum adicet	Pythagoras philosophus	
Pontes sœno greco illiti à lo=	499.519	
tapatenis	Pythagoras ab Atheniensib=	
Porcatus legatus	bus penè occisus	368
Portius festus præses Iudeæ		
post Felicem	Q	
159.160	Vadratus procurator	
Portus Alexandrinus	Syriæ	155
Portus ab Herode condi=	R	
tus	Agetis pater Phoriæ	
73	286	
Præfagia Hierosolym, exci=		

Rapha

INDEX

Raphanea ciuitas	461	ti	376.377
Ratio quid, & quibus cōiun-		Ro. rursum pulsi	378
cta, & quid agat	577	Ro. Iudeos captiuos quibus	
Romani in Massada interfe-		pœnis affecerint	391
cti	181	Romani inuasiuri templum à	
Romani contra datam sibi à		Iudeis sunt repulsi	410.
Iudeis fidem, occisi	187		411.412
Romanus exercitus cesus ab		Romani iterum inuadunt ur-	
Hierosolymitanis	197	bem	417
Romanorū 62 80 occisi	202	Roma. Iudeorum dolo flam-	
Romanorū militaris discipli-		mis exusti	422
na & laus	223	Romanis signis Iudæi poti-	
Romani i obsidione Iotapate		ti	427
multis cladibus afflicti	235	Romani tota urbe potiti	445
Romani à Iotapatenus feruen-		Rubrius Gallus	460
ti oleo perfunsi	244	Ruta immense magnitudi-	
Romani successus in obsidio-		nis	469
ne Gamalæ	272		
Ro. Vespasianū Hierosoly-		S	
mā inuadere hortati	310	Abbaticus amnis	461
Romani in obsidione Hiero-		Sabinus Capitolio poti-	
solymorum è castris excede-		tus	338
re coacti	349	Sabinus occiditur	ibidem
Romani conuiujs affecti à Iu-		Sabinus Syrus i exercitu Hie-	
dæis	353	rosolymorum primus murū	
Romani machinis ignis inie-		conscendit	409
ctus	372	Salome filia Antipatri, soror	
Romani potiti primo muro		Herodis	32
secundam oppugnationē ag-		Salomes odium in filios Hero-	
gressi	373	dis ex Mariamne	95
Romani secundo muro poti-		Samaria descriptio	221
		Samaria expugnata a Ce-	

INDEX

reale	247	Simon Effenus expositō som	
Samnas rex	308	nij Archelai	136
Scopos locus	198.347	Simon Galileus crucifixus	
Schalamita	17		137
Seleutia Antiochi Pharāx	19	Simon Ethei legatus Iudeorū	
Sephoris ciuitas se tradit	196	ad Florum	182
Sephina turris	356.357	Simonis filij Sauli egregia for	
Sesos genus regū Aegyptio=		titudo	101
rum	308	Simon Giore tyrannus	214
Sextus Cerealis	428	Simcon Gamalielis	288
Sextus Cæsar insidijs interfi=		Sabarus sophista occisus	186
citur	38	Soëmus	195
Sicariorum interitus, qui in		Solomona mater septem Ma=	
Alexādriā & Thebas pro=		chabæorum	605
fugerunt	491	Solon legislator	552
Siene	334	Sotanis	271
Siloa fons	779	Stratopedes incenditur	186
Simon Gerasenus	324	Stylus legatus Iudeorū	182
Simon ab Hierosolymitis		Stultitia gentiliū redarguitur	
contra zelotas præfici =		à Iosepho	563
tur	329	Sualitis rex	580
Simon Giore seditiosus, Iu=		Suius	44
deus	214	Sylas Babylonius	197
Simon à Romanis captus		Syria à Iudeis uastata	188
449			
Simon Romam ductus occi=			
ditur	466		
Simon Herodis seruus re =			
gnandi æmulatione Iudeam			
infectans, à Grato occisus			
est	128		

T

T hales philosophus	499
Tarichæ oppidū	208
Taricheorum obsidio	263
Tauri laudantur	174
Theatra Herodis	74
Templū Hierosolymitanū re	
stauratur	

INDEX

<i>stauratur ab Herode</i>	71	<i>nè profligatos iterũ ad resi-</i>	
<i>Templum incẽsum inuito Ti-</i>		<i>stendum accendit</i>	350
<i>to</i>	429	<i>Titus carpit milites a Iudeis</i>	
<i>Templum cædibus pollutum</i>		<i>circumuentos</i>	353
<i>seditione Hierosoly.</i>	342	<i>Titus à Castore illusus plus</i>	
<i>Tempus à templo Salomonis</i>		<i>iusto clemens</i>	375
<i>simulq; Cyriusq; ad exci-</i>		<i>Titus secundo muro potitus</i>	
<i>dium sub Tito factum</i>	431		377
<i>Terebinthus arbor</i>	326	<i>Titus Hierosolymã muro ex-</i>	
<i>Themusis rex</i>	510	<i>castellis circumdat</i>	396
<i>Theophrastus</i>	519	<i>Titi oratio ad milites murum</i>	
<i>Terræmotus magni Herodis</i>		<i>ascendere non ausos</i>	407
<i>tempore</i>	66	<i>Tito inuito templũ Salomo-</i>	
<i>Tiberiadis deditio</i>	261	<i>nis incensum</i>	429
<i>Tiridates rex Armeniae</i>	475	<i>Titus sacerdotibus sero ueniã</i>	
<i>Titus Vespasiani filius Ale-</i>		<i>petẽtibus renuẽs, ad seditiõ</i>	
<i>xandriam missus</i>	216	<i>sos orationẽ habet</i>	437
<i>Titi profectio in Iudeã</i>	222	<i>Titus urbe Hierosolyma po-</i>	
<i>Titus Iotapatã capit</i>	248	<i>titus, solos armatos occidi</i>	
<i>Titi oratio ad milites</i>	264	<i>iubet</i>	447
<i>Titus Taricheos clade affi-</i>		<i>Titus militibus gratias agit</i>	
<i>cit</i>	267		451
<i>Titus a Giscalenis receptus</i>		<i>Tito Cæsari Simon Gioræ</i>	
	283	<i>oblatus</i>	453
<i>Titus patre imperium Ro-</i>		<i>Titus Sabbaticum annẽ per</i>	
<i>ma obtinẽte, mittitur in Iu-</i>		<i>lustrat</i>	460
<i>deam</i>	339	<i>Titus Parthorum muneri-</i>	
<i>Titus Hierosolymã explora-</i>		<i>bus donatus, Romam triũ-</i>	
<i>turus i medijs hostibus diui-</i>		<i>phans ingreditur cum pa-</i>	
<i>nitus est seruatus</i>	346	<i>tre</i>	461. 462
<i>Titus Romanos à Iudeis pe-</i>		<i>Titus Phrygius</i>	428

INDEX

Tomus loci nomen	339	sidet	231
Traianus expugnator Apheci	246	Vespa. in Iotapatae obsidione uulneratus	240
Tryphon tonsor Herodis oc-		Vespa. Ioppe potitus	258
cifus	97	Vespasianus a Tiberiensibus receptus	262
Turris Antonia	366	Vespasianus Taricheis positus	269
Tyrannus praepositus castrorum	199	Vespa. Hierosolymā inuaderc inuitatus	306.307
Tyronis audacia carpētis Herodē in filiorū mortē anhelantem	96	Vespasianus Gerasium decussat	322
Tyropeon uallis	355	Vespasianus à militibus imperator declaratur	333
V			
Valerinus dux contra Tiberiadem	261	Vespasianus Iosephi praesagij recordatus, Iosephum a uinculis soluit	335
Varus Issemus	192	Vespa. Sarmatas Moesiā depopulantes cedit	460
Varro Syrie rector	71	Vespasianus Iudeam uenum exponit	471
Vatez obra uicus	424	Vespasiani reditus in Italiam	457
Ventidius Bassus dux Romanorum	52	Vespasiani nauigatio	452
Ventidius Herodi primū Macheram mittit	56	Vespa. successus in obsidione Gamale	275
Vespasianus bello oriētis praeficitur	216	Vespasiani Iotapata prodit	249
Vespasianus a Sephoritis benigne susceptus	219	Vithegra municipium	328
Vespasianus Galileam inuadit	228	Vitellius Germanorum imperator	328
Vespasianus Gadaram expugnat	230		
Vespasianus Iotapatam obsidet			

Vitellius

INDEX

Vitellius usurpans imperium	Zacharias in templo à Zelo=
Romam uenit	328 tis occiditur 307
Vitellij mors	339 Zaleucus Locrenus 552
Volūnius procur. Syriæ	95 Zebethana pars Hierosoly=
Volumnij sententia de filijs	morum 356
Herodis	96 Zelote qui sint 283
Vphre municipium	328 Zelotarū pugna contra Simo=
	nem Gerasenum 324
X	
X Erxes (ut ex historia	Zenodorus expellitur Tra=
apparet) positus pro	chone 71
Vlyffe	173 Zeno Cotilas 11
Xylophōriās festiuitas	Iu= Zephyrius 81
deorum	183 Zoaze ciuitas 10
Xystus turris	171.355 Zophanítica toparrhia 323

Z Abulon ciuitas capta
195

FINIS.

VITA IOSE-

PHI PER DIVVM HIERO=

NIMVM.

IOSEPHVS Matathie filius, ex Hierosolymis sacerdos, à Vespasiano captus, cum Tito filio eius relictus est. Hic Romam ueniens, septem libros Iudaicæ captiuitatis imperatoribus patri filioq; obtulit, qui ex bibliothecæ publicæ traditi sunt. Et ob ingenij gloriam statuam quoq; meruit Roma. Scripsit autem alios uiginti Antiquitatum libros,

libros, ab exordio mundi, usque ad decimum quartum annum Domitiani Cæsaris, et duos ἀρχαιότατοι aduersum Appionem grammaticum Alexandrinum: qui sub Caligula legatus missus ex parte gentilium, contra Philonem etiam librum uituperationem gentis Iudaicæ continentem scripserat. Alius quoque liber eius, qui inscribitur πρὸς αὐτοκράτορος λογισμός, ualde elegans habetur, in quo et Machabæorum sunt digesta martyria. Hic in decimo octauo Antiquitatum libro manifestissime confitetur, propter magnitudinem signorum Christum à Phariseis interfectum, et Ioannem Baptistam uere prophetam fuisse, et propter interfectionem Iacobi Apostoli dirutam Hierosolymam: Scripsit autem de domino in hunc modum: Eodem tempore fuit Iesus uir sapiens, si tamen uirum eum oportet dicere. Erat enim mirabilem patrator operum, et doctor eorum qui libenter uera suscipiunt: plurimos quoque tam de Iudeis quàm de gentibus sui habuit sectatores, et credebatur esse Christus. Cumq; inuidia nostrorum principum cruci eum Pilatus addidisset, nihilominus qui eum dilexerant persecuerauerunt. Apparuit enim eis tertia die uiuens, multa et hæc et alia mirabilia, carminibus prophetarum de eo uaticinantibus: et usque hodie Christianorū gens, ab hoc sortita uocabulū, non defecit.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

FLA·IOSE-

PHI HEBRAEI SACERDOTIS

de antiquitate Iudeorū, contra Appionem

grammaticum Alexandrinum;

ad Epaphroditum.

LIBER PRIMVS.

Contra Appionem grāmaticum Alexandrinum, qui æditiis libris, Iudaicæ gentis antiquitati simul & religioni nifus est derogare, Iosephus hos duos libros conscripsit. In quorū primo antiquissimorū scriptorum testimonijs, suæ gentis antiquitatē simul & religionis dignitatem copiosissime ostendit. In secūdo uero multis argumētis, Appionis simul & aliorū quorundam refellit calumnias & mendacia. Verū hos ut lectione dignissimos, ita omnium prohdolor corruptissimos offendimus. Nos pro uirili pleraq; ueterum exemplariū collatione. quantū in nobis fuit, restituiumus; pleraq; uero quibus mederi nō potuimus, intacta reliquimus; rati fore, ut si græcus codex alicubi reconditus delitescat, hoc nostro quantulumcunque conamine excitus, aliquando cum reliquis quæ desiderantur prodeat in lucem.

SUFFICIENTER, VT AR
bitror: & per libros Antiquitatum,
opulentiſſime uirorum Epaphrodite,
legentibus eos, aperui de nostro ge-
nere Iudeorum, quia & uetustiſſimū
est, & primā conſcientiam propriam
habuit. Quinque milia enim annorum numerū hīſtoriam
cōtinentem, ex noſtris ſacris libris græco ſermone cōſcri-
pſi. Quoniam uero multos uideo, reſpicientes blaſphemiā
quorundam inſane prolata: & ea quæ à me de antiquitate
conſcripta ſunt, non credentes: putantes mendacium no-
ſtrum eſſe genus, eo quod nulla memoria apud Grecorum
nobiles hīſtoriographos digni ſunt habiti noſtri maiores:
pro omnibus hiſ arbitratus ſum oportere me breuiter hæc
dicta cōſcribere: & derogantium quidem, ueſanū ſponta-
iii neumq;

neumq; increpare mendaciū, aliorū uero ignorantia pariter emendare: uniuerfosq; de nostra antiquitate, qui scilicet ueritatem amplectuntur, edocere. Vtar autē in meis dictis testibus eis, qui de omni antiquitate apud Græcos fide digni sunt iudicandi: eos autē, qui blasphemē de nobis atq; fallaciter cōscribere, aliqua per semetipsos conuicta indubitanter, ostendā. Conabor etiā causas exponere, propter quas nō multi in Græcis historijs gentis nostræ fecere memoriam: necnō et eos, qui de nobis nequā scribere uoluerūt, nescientibus aut nescire simulantibus indicabo. Primitus itaq; satis admiror eos, qui existimant oportere de rebus antiquis, græcis tantummodo fidē habere, et ab eis cōsulendā esse ueritatis integritatē: nobis autē et alijs hominibus nō esse credendū. Sed ego omnia in his contraria uideo contigisse. Quapropter decet non uarias opiniones inspicere, sed ex ipsis rebus iustitiā ponderare, Omnia siquidem Græcorum noua, et uerius (ut ita dicam) nup̄ facta cognoui. Et hæc est fabrica ciuitatū, et adinventiones artium cōscriptionesq; legū, cunctarūmq; rerum iunior apud eos est historie diligentia cōscribenda. Apud Aegyptios autē, atq; Chaldaeos, et Phoenicas (desino enim nos illis cōnumere, sicut ipsi fatentur) res gestæ antiquissimā et permanentē habēt memorie traditionē. Nā et locis omnes inhabitant, quæ nequaquā aëris corruptioni subiaceāt: et multam providentiam habuere, ut nihil horum quæ apud eos aguntur, sine memoria linqueretur: sed in publicis cōscriptionibus semper à uiris sapientissimis dicerentur. Græcorū uero regionē innumerae corruptiones inuasere, rerū memoriā delentes. Qui autem nouas cōstituentes cōuersationes, omnium se præesse credidere, sciāt quia etiā sero et uix natus potuere agnoscere literarum. Nam antiquissimum

Omnia
Græco-
rum esse
noua.

pro Chaldeis
Aegyptiis
Phoeniciis
non est
est repta.

non ortum ē græcorū sapientia ex quo.

carum

earū usum habuisse creduntur à Phœnicibus, & à Cadmo
 se didicisse gloriantur: Sed neque illo tempore poterit ali-
 quis demonstrare seruata[m] conscriptionem, neque in tem-
 plis, neq; in publicis anathematibus: quando etiam de Tro-
 ianis rebus, ubi tot annis militatum est, postea multa quæ-
 stio atq; cōtentio facta est, utrum literis usi sint. Et magis ^{An Græci ante bellum Troianū literis sint usi.}
 ueritas obtinuit, eo qd' usus modernarū literarū illis fuisset
 incognitus. Constat autē, quoniam apud Græcos nulla inue-
 nitur absoluta conscriptio, poëmate Homeri uetustior: &
 hunc etiam post bella Troiana fuisse manifestum est. Et
 antè neq; hunc literis suum poëma reliquisse: sed cantibus
 memoria reseruata[m], postea fuisse compositum, & pro-
 pterea multam in eo cōspexi dissonantiam. Qui autē histo-
 rias apud eos cōscribere tentauere, id est, hi qui circa Cad-
 mū Milesiū, & Acusilaus Argiua; & post hunc quicumq;
 aliq; fuisse referūtur, paululū tēpus Persicā apud Hellanicū
 militiā præcessere. Sed eos etiā qui de cœlestibus & diui-
 nis primitus apud Græcos sunt philosophati, id est, Phere-
 cidē Syriū, & Pythagorā, & Thaletē, omnes cōcorditer
 cōfiteatur, Aegyptiorū & Chaldeorū fuisse discipulos: &
 breuiter cōscripsisse, quæ à Græcis omniū antiquissima iu-
 dicātur, ita ut uix ea credāt ab illis fuisse conscripta. Quo-
 modo ergo nō est irrationabile, ut tali factō uegetētur Græ-
 ci, tanquā soli sciant uetera: & ueritatē eorū sub scrupulo-
 sitate de antiquis, nō ab ipsis conscriptoribus facillime di-
 scant: qui neque firmiter scientes aliquid conscribere, sed
 quod unusquisq; opinatus est, hoc studuit explanare. Vnde
 etiā libris suis alterutros arguunt, & ualde cōtraria ex re-
 bus eisdē nō piget edicere. Sed ego uidebor me potioribus
 esse superflū, si explanare uoluero, quātis quidē locis Hel-
 lanicus ab Agesilao de genealogijs discrepat, & in quan-

historia
xviii me
areo

Thucydides

Causa
erroris
Græco-
rum.

Dra-
conis le-
ges.
Arcades.

tis Herodotum corrigit Acusilaus, aut quomodo Ephorus
quidem Hellenicum in plurimis ostendit esse mendacem:
Ephorum uero Timæus, Timæum, qui post illum fuisse,
Herodotum uero cuncti: sed neque de singulis cum Antio-
cho et Philisto aut Callia Timæus concordare dignatus
est. Neque rursus de Atticis hi, qui Attidas conscripserunt:
aut de Argolicis, qui de Argis historiam protulere, al-
terutros consecuti sunt. Et quid oportet dicere de ciuitati-
bus breuib;que rebus, quando de militia Persica, et his
quæ in ea sunt gesta, tantum uiri probatissimi discordasse
noscuntur? In multis autem etiam Thucydides tanquam fal-
lax accusatur, licet scrupulosissimam secundum se historiã
conscripsisse uideatur. Causæ uero huius dissonantiæ mul-
tæ forsitan et aliæ querere uolentibus apparebunt. Ego uero
duabus quas dicturus sum, maximam huius summam di-
uersitatis ascribo. Et quidem primum dico eam quod mihi
propior esse uidetur: id est, eo quod ab initio non fuerit stu-
dium apud Græcos, publicas de his quæ semper aguntur
proferre conscriptiones. Hoc etenim præcipue et erro-
rem et potestatem mentiendi posteris, uetus aliquid uo-
lentibus scriptitare, concessit. Non enim solummodo apud
alios Græcos publica conscriptio est neglecta: sed neque
apud ipsos Athenienses, quos terrigenas esse dicunt: di-
sciplineq; cultores, aliquid huiusmodi reperitur. Sed pu-
blicarum literarum antiquissimas esse dicunt leges, quæ à
Dracone eis ex Phœnicibus sunt conscriptæ, ante modicum
tempus tyrannidis Pisistrati. De Arcadibus autem in an-
tiquitate gloriantibus, quid oportet dici? Vix enim isti et
postea literis eruditi sunt. Cum ergo conscriptio nulla
præponcretur, quæ et discere uolentibus edoceret, et
mentientes argueret, multa inter alterutros conscriptores
discon-

discordia generata est. Quoniam qui ad scribendū se præparabant, nō studium ueritatis exhibuerunt, licet hæc promissio semper habeatur in promptu: sed uerborum magis habere prolationem maximam. Et quemadmodum laudari se in hoc super alios æstimarent, ad hoc potius semet ipsos aptabāt. Aliqui uero ad fabulas sunt conuersi: alij autem ad gratiam, aut ciuitates laudantes aut reges: alij semetipsos ad accusandas causas aut conscriptores tradiderunt: in hoc se forte probabiles æstimantes, & omnino hoc agentes, quod historię nimis aduersum est, Veræ siquidem historię indicium est, si de eisdem rebus omnes eadem dicant atque conscribant. Hi uero cum quedam aliter conscriberent quàm alij, tunc se putabant omnium ueraciores ostendi. Quapropter causas quidem uerborum & calliditatis eorum, credere nos græcis oportet, non autem de antiqua historię ueritate, & maxime de rebus propriæ uniuscuiusque prouinciæ. Quoniam uero apud Aegyptios & Babylonios, ex longissimis olim temporibus circa conscriptiones diligentia fuit, quādo sacerdotibus erat iniunctum, & circa eas ipsi philosophabantur. Chaldei uero apud Babylonios: & quia præcipue Græcis immixti, usi sunt Phœnicijs literis, circa dispensationes uitæ, & cōmunium operum traditionem, dum cōsentiant omnes, tace dum hoc puto. De nostris uero progenitoribus, qui eandem quā prædicti habuerunt in conscriptionibus sollicitudinem: desino dicere, etiam potiorē, pontificibus & prophetis hoc imperantes. Et quia usque ad nostra tempora cū multa integritate seruatum est, si oportet, audētius etiam seruabitur, conabor breuiter edocere: Nō enim solummodo ab initio probatissimos uiros, & inde placatione præparatos, ad hæc exercenda constituerunt, sed quatenus etiam

Veræ historię indicium.

In græcis

Sacerdo
tale ge-
nus an-
notatū.

genus sacerdotum sine permixtione purumq; consisteret, prouiderūt. Oportet enim eum qui sacerdotium habiturus est, ex eiusdē gentis nasci muliere: & neque ad pecunias, neq; ad honores inspicere, & de hoc per antiquam lineam & multis testibus approbare. Quod scilicet agimus non solum in ipsa Iudæa: sed ubicunq; nostri generis constitutio reperitur, etiā ibi integritas ista seruatur circa nuptias sacerdotum: hoc est, in Aegypto & Babylonia, & quocunq; terrarum orbe quilibet de sacerdotum genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hierosolymam cōscribētes à patre nomen nuptæ, & antiquorum progenitorum, quicūq; huius rei testimonia præbuere. Si autem bella proueniant, sicut iam crebro factum est, dum Antiochus Epiphanes ad nostrā uenisset regionē, & Pompeius Magnus, & Quintilius Varus, & præcipue nostris gesta temporibus, nunc hi qui de sacerdotibus supersunt, ex antiquis literis iterum noua conficiunt, & probant mulieres, quæ relinquuntur. Non enim ad captiuas accedunt, alienigenarum consortia formidātes. Indicium uero integritatis hoc maximum est: quia pontifices apud nos à duobus milibus annis denominati filij à patre conscripti sunt. His autē qui prædicti sunt, si quid præuaricentur, interdicitur ne uel ad altare accedant, uel alia sanctificatione fungantur. Recte siquidē, potius autem necessarie, cum neq; conscribendi potestas omnibus data, neque alia sit in discretionē discordia, sed solummodo prophetis, antiquissima quidem & ueterrima, secundum inspirationem factam à deo cognoscentibus: alia uero secundum se, sicuti sunt facti palam, conscribentibus, infiniti libri non sunt apud nos discordantes & sibimet repugnantes: sed solummodo duo, & uiginti libri, habentes temporis totius conscriptionem: quorum iuste fides admittitur.

titur. Horum ergo quinq; quidem sint Moscos qui natiuitates continent: & humane generationis traditionem habent usq; ad eius mortē. Hoc tempus de tribus milibus annis paululū minus est. A morte Moseos usq; ad Artaxerxē Persarum regem, qui fuit post Xerxem, propheta post Moſen, & quæ secundum nos sunt gesta conscripserunt in tredecim libris. Reliqui uero quatuor hymnos in deum, & uite humane noscuntur pignora continere. Ab Artaxerxe uero usq; ad nostrum tempus singula quidem cōscripta, non tamen priori simili fide sunt habita, eo quod nō fuerit certa successio prophetarum. Palam nanq; est ipsis operibus quemadmodum nōs proprijs literis credimus: tanto nanq; seculo iam præterito neq; adijcere quicquā aliquis, nec auferre nec transformare præsumpsit. Omnibus enim insertum est, mox ex prima generatione Iudeis hæc diuina dogmata nominare, & in his utique permanere: & propterea, si oporteat mori libenter. Iam itaq; multi captiuorum frequenter tormentis affecti sunt, & mortes uarias in theatris sustinuerunt, ne ullum uerbum contra leges admitterent, aut conscriptiones habitas uiolarent. Quis Græcorū aliquid tale perpeſsus est? quando neq; fortuitam sustinere lesionem uolunt: licet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim hæc esse putant secundum conscribentium uoluntates exposita. Et hoc iuste etiam de antiquis sapiunt, quoniam aliquos nunc quoq; uident præsumētes de his rebus cōscribere, quibus neq; ipsi interfuere, neque credere sciētibus acquiescunt. Deniq; de bello quod apud nos cōtingit nuper, quidam historias conscribentes adiderunt: dum neque ad ea loca uenerint, neque in proximo rerum gestarum fuerint. Sed ex auditu quedam pauca componentes, impudēter semetipsos uidentur historia nomine iactitare.

Apocri-
phi li-
bri.

9 pſend
histori
grapho.

ioseph. Ego uero & ex omni bello, & quæ ibi particulariter gesta sunt, uerâ descriptionem feci: dum ipse rebus omnibus interfuerim. Dux etenim apud nos Galileorum eram, donec fuit defendendi facultas. Contigit autem ut caperer à Romanis: & habentes me Vespasianus & Titus in custodia, uniuersa semper inspiciere faciebant. Primo quidē uinctus, postea uero solutus cum Tito ab Alexandria propter obsecratiōē Hierosolymorum directus sum. Eo tempore nihil est gestum, quod meam potuisset latere notitiam. Nam uidentis Romanorum exercitum, uniuersa sub diligentia describebā. Et ea quæ nunciabantur ab his qui semetipsos trahebant, ego solus integrius intelligēs disponebam. Deinde Romæ tempus uacationis habens, omnium iam negotio præparato usus aliquibus cooperantibus mihi propter eloquentiam Græcam rerum eruditionem exhibui. Tantâq; mihi securitas affuit ueritatis, ut primos omnium imperatores belli Vespasianum & Titum, testes non expauescerem. Primum nanq; illis obtuli libros. & post illos multis quidē Romanorum qui bellis interfuerunt. Plurimis uero nostrorum eos etiam uenundauī, qui Græca sapientia uidebantur imbuti, quorum est Iulius Archelaus, Herodes honestissimus, & ipse admirabilis rex Agrippa. Isti siquidē uniuersi testimonium perhibuere: quia ueritatem diligens excolui: nō reprimens forsitan aut tacens, si quid gestorum per ignorantiam aut per gratiam commutauī, aut prætermisi. Quidam uero prauī homines derogare meæ historiæ sunt conati, tanquam in scholis adulescentium propositum exercētes, & accusationis inspiratæ atq; detractiōis facientes opus, cum oporteat illud sciri, quia quod conuenit promittentem alijs rerum ueracium traditionē, ipsum prius hæc nosse certissime, aut rebus gestis adherēdo, aut ab scien

ab scientibus consulendo. Quod ego præcipue circa utrūque me credo fecisse negotium. Antiquitatis nanque libros (sicuti dixi) ex uoluminibus sacris interpretatus sum, cum essem genere sacerdos, et participarem illarum sapientiā literarum. Historiam uero belli conscripsi, multarum quidem actionum ipse operator, plurimorum uero inspector existens: et omnino eorum quæ dicta uel gesta sunt, nihil ignorans. Quomodo ergo non procaces quilibet existimabit eos, qui aduersum me nituntur de ueritate contendere? Qui licet imperatorum commenta legisse dicuntur, non tamen nostrorum repugnantium rebus interficere. De rebus itaque necessariam feci descriptionem, significare uolēs facultatem eorum, qui historiam scribere compromittunt. Et sufficienter, sicuti reor, palam faciunt, quia cōscriptio rerum apud Barbaros potius solennior, quàm apud Græcos est. Volo palulum primitus disputare aduersus eos, qui contendunt nouellā esse nostrā conuersationem, eo quod nihil de nobis (ut aiunt illi) dictum sit à conscriptoribus Græcis: Deinde testimonia antiquitatis ex aliorum literis exhibebo: et eos qui nostri blasphemāt generi, nulla ipsi ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neque regionem maritimam habitamus, neque mercimonijs cōgaudemus, neque per hoc alterutris peregrinationibus fatigamur. Sed quidem nostræ ciuitates procul à mari positæ, regionemque uberrimam possidentes, in ea assidue laboramus, præcipue circa filiorum nutrimenta studentes, legumque custodiam: et traditionem pietatis, totius opus uitæ necessarium iudicamus. Cum adsit igitur his, quæ prædicta sunt, conuersationi nostræ etiā uita remotior, nihil fuit in antiquis temporibus quod faceret nobis permixtionem Græcorum, sicut Aegyptijs mercimonia, quæ ab eis reijciuntur, et ad eos

rursus introducuntur. Et iterum habitatoribus Phœnicie
 maritime, studentibus circa cōtractus, atque negotia amo=
 re pecunie requisita. Sed neq; circa latrocinia, sicut quidā
 alij uacauere, aut amplius habere cōcupiscentes patres no=
 stri ad bella cōuersi sunt, licet regio nostra multa milia ui=
 rorū fortiū possideret. Phœnices ergo propter negotia ad
 Græcorum prouinciā nauigantes, repente sunt agniti, &
 per illos Aegyptij, & omnes à quibus ad Græcos honorē
 deuehebant, immensa maria proscindētes. Medi uero post=
 ea atq; Persæ palām in Asia regnauerunt, & usque ad alte=
 ram Epirum Persæ militauerunt. Thraces autem propter
 uicinitatem in Scythiam, ab his qui Pontū nauigāt, cogniti
 sunt: & omnino uniuersa iuxta mare, uel oriētale uel hespe=
 rium habitantes, aliquid conscribere uolentibus cogniti fā=
 cti sunt. Qui uero superius habitabant, & procul à mari,
 multis sunt temporibus ignorati. Et hoc apparet etiā cir=
 ca Europam contigisse: quādo de Romanorū ciuitate tam
 longo tempore adepta potestate, tantāsque causas belli con=
 ficiente, neque Herodotus, neque Thucydides, nec ullus
 qui fuit cum istis, fecit aliquā mentionē: Sed sero tandē ex=
 iux ad Græcos potuit eorū uenire notitia. De Gallis enim
 & Iberis sic ignorauere hi, qui putātur subtilissimi cōscri=
 ptores, quorum est Ephorus, ut unā ciuitatem esse arbitra=
 rentur Iberos, qui tantam partem hesperie terræ noscūtur
 inhabitare. Et neque mores eorum, qui fiunt apud eos, uel
 qui dicuntur, tanquam sic utentibus referre præsūmūt. Cau=
 sa uero ignorantie ueritatis est, eo quod procul abessent.
 Vt autem falsa conscriberent, eoque uellent uideri aliquid
 amplius ab alijs retulisse. Quomodo ergo mirari decet, si
 neque nostra gens plurimū erat certa, neque ad scriben=
 dum de se aliquā dedit occasione: & ita cōstituta procul à
 mari,

mari, & ita conuersim deliberans? Pone igitur nos argu-
 mento uti uelle Græcorum, quia nō est genus eorum anti-
 quum, eo quod neque in nostris uoluminibus de eis sit ali-
 quid dictum: nōne omnino deridebunt causas huiusmodi à
 me prolatas, & testes uicinæ regionis adducent antiquita-
 tis sue? Igitur ego hoc conabor efficere: Aegyptijs & Quibus
testibus
ufurus
sit.
 Phoenicibus præcipue testibus utar, cum nullus eorum po-
 tuerit tanquam falsum accusare testimoniū. Et uidetur ma-
 xime circa nos inimici in cōmuni quidem omnes Aegyptij,
 Phoenicum uero Tyrij: De Chaldaeis autē nequaquam hoc
 dicere potero, quoniā & generis nostri principes consti-
 tuti sunt, & propter cognationem in conscriptionibus suis
 meminere Iudeorum. Cum uero fidē de his præbuero, &
 blasphemias falsas ostendero, tunc etiā Græcorum cōscri-
 ptiores memorabo, qui Iudeorum fecere memoriā: ut neq;
 huiusmodi occasio relinquatur in Iudæis nobis faciendæ cō-
 tentionis. Inchoabo autē primitus à literis Aegyptiorum,
 quas nō arbitrantur commendare quæ nostra sunt. Mane-
 thon itaque genere uir Aegyptiorū, Græca disciplina par-
 ticipatus, sicuti palam est (scripsit enim uoce helladica) pa-
 ternæ religionis historiam ex sacris (sicuti ait ipse) interpre-
 tatus libris, frequenter arguit Herodotum, in Aegyptiacis
 ignoratione mentitum. Ipse quidem Manethon in secun-
 do Aegyptiacorum hæc de nobis scripsit. Ponā uero etiā
 sermonem eius, tanquam testimoniij iure prolatum: Hono-
 rabile nomen sub hoc, nescio quomodo, deus inspirauit:
 & præter spem ex partibus orientalibus homines genere
 ignobiles, adepta fidutia in prouincia castrametati sunt.
 Et facile ac sine bello eam potentēque ceperunt: & prin-
 cipes eius alligantes, de cætero ciuitates crudeliter incen-
 dēre: & deorū templa uertēre. Circa omnes uero prouin-
 ciales

ciales inimicissime usi sunt, alios quidem perimentes, aliorum uero et filios et coniuges ad seruitia redigentes: nouissime uero et unum regem ex se fecere, cui nomen Sualitis. Hic in Memphidem ueniens, superiorem inferioremque prouinciam diuidens, castra in opportunis relinquens locis, maxime etiam partes muniuit orientales, prospiciens, quoniam Assyrij aliquanto plus ualentes, erant desideraturi regnum eius inuadere. Inueniens autem in Nomoto Suati ciuitatem opportunissimam, positam quidem ad orientem Builiastitis fluminis: que appellabatur a quadam antiqua theologia Auaris. Hanc fabricatus est, et muris maximis communiuit, collocans ibi multitudinem armatorum, usque ad ducenta quadraginta milia uirorum eam custodientium. Hic autem messis tempore ueniebat, tam ut frumenta meteret, et mercedes exolueret, quam ut armatos pro terroris exitractorum diligenter excitaret. Qui cum regnasset decem nouem annis, uita priuatus est. Post hunc autem regnauit alter quatuor et quadraginta annis, Baon nomine. Post quem alter Apachas, sex et triginta annis, et mensibus septem. Deinde et Aposis, unum et sexaginta: et Samnas, quinquaginta, et mense uno. Post autem omnes, Ases nouem et quadraginta, et mensibus duobus. Et isti quidem sex apud eos fuere primi reges, debellantes semper, et maxime Aegypti radicem amputare cupientes. Vocabatur autem omne genus eorum Sesos, hoc est, reges pastores. Sc enim secundum sermonem sacrarum linguarum, regem significat: Sos uero pastorem siue pastores, secundum sermonem communis eloquii, et tantum compositum inuenitur. Hyesos quidem uero dicunt eos Arabas esse. In alijs autem exemplaribus non reges significari compri per appellationem Hyc: sed est diuerso captiuos declarari, neque pastores. Hyc enim rursus

Aegyptiaca

Aegyptiaca lingua, & hoc quādo pingui sono profertur, captiuos apertos significat: & hoc potius uerisimile mihi uidetur, & historiae antiquae conueniens. Hos ergo quos praediximus reges, & eos qui pastores uocabantur, & qui ex eis fuere, obtinuisse Aegyptum ait annis undecim & quingētis. Post hac autē regū Thebaidis & alterius Aegypti, factā dicit super pastores inuasionē, & bellū maximum & longeuū eis illatū. Sub rege uero cui nomē erat Aliffragmathosis, uictos dicit pastores, & alterā quidē uniuersam Aegyptum perdidisse. Inclusos autē in locū habentē mensuram terrae ulnarum undecim milium, cui loco nomen est Auarim: Hunc Manethon dicit omnē maximo muro atque robustissimo circundedisse pastores, quatenus & omnem possessionem munitam haberent, simul & praedam suam. Filium uero Aliffragmathoseos Themusim, dicit cognatum quidem eos per obseſionem capere fortiter, cum quadringentis octoginta milibus armatorum in eorum muris excubuisse. Cum uero obseſionem desperasset, pacta cum eis fecisse, ut Aegyptū relinquentes, quō uellent innoxij omnes abirent. Illos uero his promissionibus impetratis, cū omni domo & possessionibus non minus ducenta quadraginta milia numero, ex Aegypto per desertum in Syriam iter egisse: & metuentes Assyriorum potentiam (tunc enim illi Asiam obtinebant) in terra quae nunc Iudaea uocitatur, ciuitatem aedificasse, quae tantis milibus hominum sufficere posset, eamq; Hierosolymam uocitasse. In alio uero quodam libro Aegyptiacorum Manethon hanc ipsam gentem, id est, qui uocitabantur pastores, in sacris suorum libris captiuos ascriptos rectissime dixit. Nā antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat: & pascualem habentes uitam, uocabantur ita pastores. sed & captiui non
irratiō=

Ex Aegy-
ptiorum
historijs.

irrationabiliter ab Aegyptijs dicti sunt: quoniam progenitor noster Ioseph, dixit ad regem Aegyptiorum, se esse captiuū: & fratres in Aegyptum postcrius euocauit, rege precipiente. Sed de his quidem in alijs examinationē subtilius faciemus. Nunc autē huius antiquitatis producam testes Aegyptios, rursumq; quomodo se habeant uerba Manethonis circa ordinē temporū aperte describam: sic enim ait: Postquam egressus est ex Aegypto populus pastorum ad Hierosolymā, expulsor eorum rex Themusis, regnauit post hāc annis uiginti quinq; & mensibus quatuor, & defunctus est. Assumpsit regnum filius Chrebron annis tredecim: Huius autē Amenosis, annis uiginti uno, & mēsis nouē. Mifris autē xij. & mensibus ix, Mifranthusis uiginti quinq; & mensibus decē. Musis autē nouē, & mensibus octo. Amenosis uero xxx. & mensibus x. Orus uero xxx. & mensibus quinq;. Huius autem filia Acenchies, xij. & mense uno. Rathotis uero frater nouē. Acencheridis autem duodecim, mēses tres. Armes uero quatuor, & mense uno. Armesis autē unū, & menses quatuor. Armesismianus uero sexaginta sex, & mēses duos. Amenosis nouē decim, & mēses sex. Sed hos autē equestrem & nauale uirtutē habens, fratrem quidem Armen procuratorē Aegypti cōstituit, & omnē ei aliam regalem contulit potestatē: tantūmodo autē diademate uti prohibuit, & ne reginam matrē filiorū opprimeret imperauit, & ut abstineret etiā ab alijs regalibus concubinis. Ipse uero ad Cyprum & Phœnicem, & rursum contra Assyrios atque Medos castrametatus, uniuersos quidem, alios ferro, alios sine bello terrore magno uirtutis sibimet subiungauit. His uero felicitatibus eleuatus, confidentius incedebat, orientales urbes ac prouincias subuertēdo: multoq; tempore procedente Armes, qui in Aegypto fuerat

fuerat derelictus, omnia contraria quæ eum frater agere
 monuerat, sine timore faciebat. Nam & reginā uiolenter
 abiecit, & alijs cōcubinis sine parcitate iugiter misceba-
 tur: suususq; ab amicis utebatur & diademate, & rebella-
 bat fratri. Is uero qui constitutus erat super sacra Aegy-
 ptia, scribēs librū, Sedhoſi direxit, & cuncta significans,
 & quia rebellaret ei suus frater Armes. Qui repēte ad Pe-
 lusiū destinauit, & propriū tenuit regnū. Prouincia uero
 uocata est ex eius nomine Aegyptus. Dicit enim quia Ce-
 thos Aegyptus uocabatur, Armes aut frater eius Danaüs.
 Hæc equidē Manethon. Palam uero est, ex prædictis annis
 tempore cōputato, quia hi qui uocabantur pastores, id est,
 nostri progenitores, ex Aegypto liberati, antè tres & no-
 naginta atq; trecentos annos hāc prouinciā inhabitauere,
 quā Canaus ad Argos accederet: licet hunc antiquissimū
 Argiui esse cōfidant. Duas igitur res Manethon maximas
 pro nobis Aegyptijs literis protestatus est. primā quidem,
 quia aliūde ad Aegyptū: deinde gressus eorum exinde, ita
 temporibus antiquissimū, ut penè mille annis bellū præce-
 dat Iliacum. In his autē, in quibus Manethon nō Aegypti
 literis, sed (sicut ipse cōfessus est) ex fabulis quorundā, sine
 nomine quodam adiecto, postea particulariter hæc redar-
 guam, ostendens ea sine uerisimilitudine esse mēdaciam. Sed
 uolo ab istis rursus migrare ad ea, quæ apud Phœnicas de
 nostro genere conscripta, & eorum testimonio declarata
 sunt. Itaq; apud Tyrios multorū annorum publicæ literæ,
 & conscriptiones diligentissime custoditæ, ex his quæ apud
 eos facta & inuicem gesta noscuntur, quæ tamen memoria
 digna sunt. Inter hæc ergo cōscriptum est, quia in Hiero-
 solymis ædificatum est templum à Salomone rege, ante
 annos penè centū quadragintatres, & menses octo, quā
 Tyrij

Tyrii Carchedonem fabricauere. Descripta uero est apud illos constructio templi nostri. Hiramus enim Tyriorum rex, amicus erat regis nostri Salomonis, paternis amicitijs ei deuinctus. Is ergo munificentiam suam exhibens ad claritatem fabricæ, præbuit Salomoni auri quidem uiginti et centum talenta: incidensque pulcherrimam syluam in monte, qui Libanus nuncupatur, ad cameram destinauit ei. Quem redonauit quidem Salomon alijs quidem multis rebus, sed etiam terra Galilææ regionis, quæ Zabulon uocatur. Præcipue autem eos ad amicitias sapientiæ concupiscentia cōuocauit. Propositiones enim soluendas alterutris dirigeabant, et melior in his Salomon erat, et in alijs sapientior apparebat. Hactenus uero seruantur apud Tyrios epistolæ multæ, quas illi scripsere adinuicem, pro qua re liber est à me compositus literarum à Tyrijs directorum. Vnde etiam testem producam Dionem, qui apud Phœnicum historias integerrime approbatus est. Igitur in Phœnicijs historicis hoc modo scribit: Abybalo moriente, filius eius Hiramus regnauit. Hic partis orientalis ciuitates ampliauit, et orbem potiolem fecit: et Olympij Iouis templum destruens, terræ coequans locum medium incensibus urbis adiunxit: et aureis anathematibus exornauit. Ascendens autem in Libanum, syluas incidit ad templorum ædificationem. Regem uero Hierosolymorum Salomonem misisse dicunt ad Hiramum quædam ænigmata, et poposcisse ab eo solutionem, adiiciens, ut qui non posset discernere, pecuniam soluenti persolueret: confessumque Hiramum, non se posse persolvere propositas quæstiones, multis pro expensis faciendis pecunijs condemnatum: Deinde Abdemonum quendam, uirum Tyrium, propositas soluisse quæstiones: ipsumque alias proposuisse, quas

quas si nō solueret Salomon, multas rursus pecunias Hiram regi conferret. Dion igitur hoc modo de prædictis testimonium perhibuit nobis. Sed post hūc producam quoq; Menandrum Ephesium. Is enim singulorum regum actus conscripsit apud Græcos & Barbaros, studens ex prouincialibus uniuscuiusque locis literis, historiæ ueritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere, & deinde ueniens ad Hiramum regem, sic ait: Moriēte uero Abybalo, successit in eius regno filius eius Hiramus, qui uixit annis trigintaquatuor. Hic statuit ualde locum latissimum, aureamque columnam Iouis in templo reposuit: & ad syluam lignorum proficiens, abscidit de monte, qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad tegmina facienda templorum. Deuouensque antiquiora templa, sanum ædificauit Herculis. Fecit erectionem mense Peritio, castraque mouit aduersus* Tyticeos, minime tributa reddentes: quos etiam subdens sibimet, denuo remcauit. Sub hoc fuit Abde-
Menander Ephesius,
monus puer iuuenis, qui semper parabolas superabat, quas Salomon Hierosolymorum rex destinabat. Supputatur uero tempus ab hoc rege usque ad constructionem Carchedonis, hoc modo: Moriente Hiramō successit in eius regno Balbaxerus filius. Qui cum uixisset annis quadragintatribus, septem regnauit annis. Post hunc Abdatratus filius, cum uixisset annis uiginti, regnauit nouem: Hunc filij nutriticis eius quatuor peremere: quorum senior Metufastatus filius Leastrati regnauit. Qui cum uixisset annis quadragintaquatuor, regnauit annis duodecim. Post hunc frater eius Astarimus: & hic uiuens annis quatuor & quinquaginta, regnauit annis nouem, & peremptus est à fratre Pellete: qui suscipiēs regnum, mensibus imperauit octo, cum uixisset annis quinquaginta. Hunc peremit,* Tytho-
Ats Euthros.
Atslothabalus

balus Hasterthæ sacerdos: qui cum uixisset annis quadraginta octo, regnavit annis trigintaduobus. Huic successit Baderodus filius: qui cum uixisset annis xlv. regnavit sex. Huic successor factus est Mettinus filius qui cū uixisset trigintaduobus, nouem regnavit annis. Huic successor fuit Pygmalion, qui annos egit in sua uita quinquaginta sex, ex quibus xl. tenuit principatum. Huius regni anno septimo, soror Dido in Lybia ciuitatem edificauit Carchedonem. Colligitur etiam tempus à regno Hiram usque ad edificationem Carchedonis, annorum centum quinquagintaquinque, & mensium octo. Quum uero duodecimo anno huius regni, in Hierosolymis edificatum est templum, fit ab edificatione templi usque ad constructionem Carchedonis tempus annorum centum quadragintatrium, mensium octo. Testimonio siquidem Phenicum quid amplius oportet apponi? Cernitur ipsa ueritas fortiter approbata, & multo clarius apparet: quoniam præcedit constructionem templi, progenitorum nostrorum ad prouinciam hanc aduentus. Cum enim eam uniuersam bello tenuissent, tunc autem templum edificare cœpere: & hæc aperte ex literis sacris etiam à me in antiquitate manifestata sunt. Nunc itaque sunt dicenda ea, quæ apud Chaldeos noscuntur esse cōscripta, & de nobis ad historiam sunt delata. Quæ multam habent concordiam cum nostris uoluminibus etiam de alijs rebus. Testis autem horum est Berosus, uir genere quidem Chaldeus, notus autem eis, qui doctrinæ eruditioniq; congaudent. Quoniam de astronomia & de Chaldeorum philosophia ipse Græcas conscriptiones exposuit. Igitur Berosus antiquissimas secutus historias, de facto diluuij, & hominum in ea corruptione, sicuti mos est, ita conscripsit. Simul & de arca, in qua generis nostri princeps erutus est, deue-

Ex Historijs Chaldeorū.

Berosus.

est, deuecta scilicet ea in summitatem montium Armeniorū. Deinde scribens eos qui ex Noë progeniti sunt, et tempus eorum adiiciens, usque ad Nabulassarum peruenit, Babyloniorū et Chaldeorum regem, et huius actiones exponens ait: Quemadmodum misit in Aegyptum ad nostram terram filium suum Nabuchodonosor, cum multa potētia: qui dum rebellantes eos inuenisset, omnes suo subiecit imperio: et templum in Hierosolymis cōcremauit: cunctūque generis nostri populum auferens, migravit in Babylonem. Vnde ciuitatem contigit desolari annis septuaginta, usque ad Cyrum regem Persarum. Dicit autem quia tenuerit Babylonius Aegyptum, Syriam, Phœniciam, Arabiam, uniuersos priores Chaldeorum Babyloniorum reges actionibus suis excellens. Ipsa uero uerba, quæ Berosus protulit, hoc modo dicta, necessario proferenda sunt. Audiens autem pater eius Nabulassar, quia satrapa constitutus in Aegypto et Syria inferiore et Phœnicia rebellaret, cum non ualcret iam ipse labores ferre, tribuens filio suo Nabuchodonosor etate ualenti partem quādam exercitus, super eum misit. Nabuchodonosor autem cum satrapa desertore congressus, prouinciā quæ ab initio eorum fuerat, ad proprium reuocauit imperium. Eodem uero tempore, contigit patrem eius Nabulassarum, cum ægrotasset, in Babyloniam ciuitate defungi, qui regnauit annis uigintiuno. Nabuchodonosor autem non post multum tempus mortem patris agnoscens, et negotia Aegyptiaca disponēs, reliquā prouinciam, et captiuos Iudeorū, et Phœnicum atque Syrorum, qui in Aegypto fuerant, commendans quibusdā amicis, ut cum magna uirtute et reliqua utilitate deueherentur ad Babyloniam, ipse cum paucis aggressus per desertum in Babyloniam uenit: reperiēsque cuncta à Chaldeis dispensari,

seruatumque regnum ab optimatibus eorum, dominus factus totius paterni principatus, captiuus quidem aduenientibus praecepit habitacula in opportunissimis Babylonie locis edificare: ipse uero de belli manubijs templum Beli, et reliqua loca munificentissime nimis exornans, et antiquam ciuitatem, et alteram extrinsecus adiiciens, cogitans quatenus nequaquam possent obsidentes fluium conuertere, et ad ciuitatem accedere, tres quidem in interiori ciuitate per circuitum porticus, tres uero exteriori constituit. Quarum alias ex cocto latere et bitumine, alias uero ex ipso latere fecit: et largissime muniens ciuitatem, portasque diuina pulchritudine comens, superaedificauit paternis regalibus alia regalia, celsitudinem illorum multo ualde praecedentia: quorum ornatum exponere ualde longissimum est. Veruntamen sciendum, quoniam haec maxima atque superba ultra credulitatem rei, sunt perfecta diebus quinque et decem. In his ergo regalibus lapideas munitiones celsas edificauit: et aspectum montibus similem reddens, etiam ex arboribus uniuersis plantationes exhibuit. Fecit quoque hortum quod suspensile uocabatur; eo quod eius desideraret huiusmodi qualitatem nutritam in Mediae locis. Haec itaque retulit de praedicto rege: et multa super haec in libro Chaldaicorum, in quo culpam conscriptores Gracos, quasi unam arbitratos, a Semiranide Assyriam Babylonem edificatam, et mira opera ab illa circa eam fuisse constructa, false conscripsisse dicens. Et ipsam quidem Chaldaeorum conscriptionem fide dignam pudori existimandam est, quando cum archiuis Phoenicum concordare uidentur, quae ex Beroso conscripta sunt de rege Babyloniorum: quoniam et Syriam et uniuersam Phoenicem ille subuertit. In his quoque consonat et Philostratus in historijs, dum Tyriae meminit obfessionis:

obſeſſionis: & Megasthenes in quarto Indicorum: ubi de-
 clarare contendit, prædictum regem Babyloniorum, Her-
 culum fortitudine & actuum magnitudine præceſſiſſe. Di-
 cit enim eum & maximam Libiæ partem, & Iberiam ſub-
 uertiſſe. Quæ uero de templo Hieroſolymorū relata ſunt,
 quia & concrematum eſt pugnantiſſimis Babylonij, & cœ-
 pit riuſus ædificari Cyro tenente Aſiæ principatum, ex di-
 ctis Berofî declaramus. Sic enim in tertio libro dicit: Na-
 buchodonofor itaque poſteaquam inchoauit prædictū mu-
 rum, incidens in languorem, de uita migrauit, cum regnaſ-
 ſet annis tribus & quadraginta. Huius regni dominus eſt
 effectus filius eius * Helmaradochus, propter iniquitates
 & luxurias paſſus inſidias à marito ſororis ſuæ * Niriſliſſo
 ri peremptus eſt, cum duobus regnaſſet annis. Quo deſun-
 cto, ſumens regnum, qui ei fecit inſidias, Niriſliſſoris, an-
 nis regnauit quatuor. Huius filius * Laboroſardo-
 chus, prin-
 cipatum quidem tenuit puer exiſtens menſibus nouem. In-
 ſidias uero paſſus, eo quod nimis appareret, malorum eſſe
 morum, ab amicis extinctus eſt. Hoc itaque pereunte, con-
 uenientes hi qui fecerant inſidias, illi communiter regnum
 impoſuere Nabonido cuidam, qui erat ex Babylone ex ea-
 dem gente. Sub hoc muri circa fluuium Babyloniæ ciuita-
 tis ex latere cocto & bitumine ſunt ornati. Cūque regnū
 eius eſſet in anno ſeptimodecimo conſtitutum, egreſſus Cy-
 rus ex Perſide cum multa uirtute, uniuerſam Aſiam ſubuer-
 tens, impetum fecit ad Babyloniā urbem. Sentiens autem
 Nabonidus inuaſionem eius, & occurrens cū exercitu ſuo,
 atque congreſſus pugna uictus, & cum paucis fugatus, in-
 cluſus eſt in Borſippenſium ciuitate. Cyrus autem Babylō-
 niā comprehendens, & deliberās exteriores muros de-
 ponere ciuitatis, eo quod nimis uideretur munita, & eſſet

Amilma
thapa-
cus.Niriſliſſo
foris.Laboſor
darchus.

ad capiendum ualde difficilis, reuersus est ad Borsippum, Nabonidum instanter expugnaturus. Nabonido uero obsecrationem non ualente perferre, sed primum supplicante, usus clementia Cyri, & dans ei habitaculum in Carcamone, expulit eum à Babylone. Nabonidus itaque reliquum uite tempus in illa prouincia conuersatus est: Hæc concordant cum nostris. Scriptum nanque in eis est, quia Nabuchodonosor octauodecimo regni sui anno, templum nostrum ad desolationem usque perduxit, & fuit exterminatum annis septem. Secundo uero anno regni Cyri fundamentis depositis, rursus secundo regni Darij anno perfectum est.

Ex Phœnicū historijs.
Ab Iothabalo.

His prolatis, adijciam etiam Phœnicum historias: nō enim probationum abundantia relinquenda est: est enim diuina ratio in illis amorū: sic enim habent: Sub rege* Thobolo, Nabuchodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc regnauit Baal annis decem. Post hunc iudices constituti sunt, & iudicare ijdem. Hinc Nibalus Nabasci, mensibus duobus: Chelbis Addei, mensibus decem: Abalus pontifex, mensibus tribus: Mittinus & Gerastratus Abdilimi iudices, annis sex: inter quos regnauit Balatorus anno uno: quo moriente, mittentes euocauere Metalum ex Babylone, & quatuor regnauit annis. Eo quoque moriente, euocauere fratrem eius Ironium qui regnauit annis uiginti. Sub hoc Cyrus Persarum habuit potestatem. Quapropter omne tempus est annorum quinquagintaquatuor, & mensium trium. Septimo siquidem anno regni sui Nabuchodonosor cœpit obsidere Tyrum. Quartodecimo autem anno regis Ironij, Cyrus Persarum tenuit principatum. Consonant igitur quæ de templo scripta sunt à Chaldeis ac Tyrijs, cum literis nostris. Manifestum uero & sine contentione testimonium est, de prædicta nostri generis

ris antiquitate: & his siquidem qui non ualde contendunt, sufficere iudico quæ præmissa sunt. Oportet autem non cre-
 dentibus barbaricis conscriptionibus, sed solis Græcis fidem <sup>Ex scri-
ptoribus
Græcis.</sup>
 habendam esse dicentibus, adhuc multos exhibere testes, etiam Græcos, sciētes nostrum genus, & opportuno tem-
 pore eorum habentium mentionem. Pythagoras igitur <sup>Pythago-
ras.</sup>
 Samius, cum sit antiquus quidem ætate, sapientia uero &
 diuina pictate philosophos omnes excellens, non solum
 quæ nostra sunt agnouisse manifestum est, sed etiam zela-
 tus ea ex multis apparet. Et eius quidem conscriptio nul-
 la reperitur. Multi tamen de eo retulere, quorum insi-

gnior est Hermippus, uir circa omnem historiam diligen-
 tissimus indagator. Refert itaque in primo Pythagoræ li-
 bro, quia Pythagoras uno confabulatorum suorum defun-
 cto, nomine Chalciphonte, genere Crotoniate, illius ani-
 mam dicebat secum degere die noctūque: & quia præcipe-
 ret, ut non transiret de loco, unde asinus onus portaret, &
 ab aqua seculenta semetipsum abstineret, & ab omni bla-
 sphemia recederet. Deinde sequitur: Hæc autem agebat
 atque dicebat, Iudeorum & Tarsensium opiniones imi-
 tatus ac transferens. Dicitur enim, quia uere ille uir mul-
 tas Iudeorum leges in suam transtulit philosophiam. Fuit

autem etiam per ciuitates non ignota olim gens nostra: &
 multe nationes ad quas trāsijt, etiam zelum eius habuere.

Quod manifestat Theophrastus in his, quæ scripsit de le-
 gibus. Ait enim quia prohibet Tyriorum leges, peregrino
 sacramento iurare. Inter sacramētum quibusdam alijs etiā
 iusiurandum, quod corban appellatur, enumerat: & apud
 nullum hoc inuenitur iuramentum, nisi apud Iudeos so-
 los: qd' interpretatur ex Hebraica lingua, significat enim
 domum. Verum neque Herodotus Alicarnasseus nostram

Theo-
phrastus.

Corban

Herodo-
tus Ali-
carnas-
seus,

ignorauit gentem, sed quodammodo eius meminisse cognoscitur. De Cholcis enim referens, in secundo libro sic dicit: Soli autem inter omnes Colchi, & Aegyptij, & Aethiopes, uerenda ab initio circuncidunt. Phoenices uero & Syri in Palestina confitentur hoc ab Aegyptijs didicisse. Syri autem, qui circa Thermodoontem & Parthenium fluuium commorantur, & Astygitones, à Cholchis dicuntur nuper didicisse. Hi nanque sunt inter homines soli qui circunciduntur: & isti sicut Aegyptij facere uidentur. De Aegyptijs autem, & Aethiopibus dicere nō possum, utrū alteri ab alteris didicere. Dixit ergo Syros qui in Palestina sunt circuncidi. Omnium autem qui habitant Palaestinam, soli Iudei circunciduntur. Quod de eis agnoscens & Cyrillus, antiquus poëta, meminit hoc modo de gente nostra dicens: Quia castrametati sunt nostri maiores cum Xerxe Persarum rege apud Hellada: & diuinerans uniuersas gentes, nouissimam nostram posuit, ita dicens: Postremum uero transibant genus mirabile uisione, linguam quidem plenissimam ope proferentes. Habitantes autem in solis montibus, ubi palus amplissima est. Iuuenes capillis sub rotunditate detonsis, super equos erectos habentes uultus, & quasi fumo siccatos. Palam ergo est, sicut arbitror, quia nostri meminerit, eo quod & mōtes in nostra regione sunt cōstituti, in quibus habitamus, & palus, q̄ dicitur Asphaltes, id est, bituminalis. Hæc enim inter omnes palus in Syria latior atq; maior est. Et Cyrillus quidē cū ita meminerit, Iudeos scisse dignoscitur: quē quilibet cū legerint admiratur, non calumniōsi Græcorū, sed sapientia summa cōspici. Clearnchus enim Aristotelis discipulus, & ex peripato philosophorum nulli secūdus, in primo libro de somno, dicit Aristotelem doctorem suum de quodam uiro Iudeo ita refer

Cyrillus
poeta.

Learnch.

referre, & ipsi Aristoteli eundem sermonē ascribit, quod ita conscriptum est: Sed alia quidē longum est dicere. Quae uero habere potuerāt illius admirationem quandam atque philosophiam, ea duco operae pretium referre. Et Hyperochides: ueneranter, inquit, audire desideramus uniuersi. Porro secūdū praecepta Aristotelis, inquit, rhetorica, eius genus primitus trāseamus, ne reluctemur doctoribus praeceptorū. Dic, inquit, Hyperochides, ita si placet. Ille igitur genere quidem Iudaeus erat, ex inferiori Syria: qui sunt ex propagine philosophorū Indorum, uocantur (ut aiūt) philosophi, apud Indos Calani, apud Syros autem Iudaei nomen accipientes à loco. Locus enim ubi habitant, appellatur Iuda. Nomen uero eorū ciuitatis ualde difficile est: uocant enim cā nomine Hierosolymam. Is igitur homo multos hospicio recipiens, & de superioribus ad marina descēdens, grauisimus erat non solum eloquio, sed etiam animo. Et tunc nobis degentibus apud Asiam, quum diuinus homo uenisset ad ea loca, confabulari coepit nobiscum: & cum alijs scholasticis eorum sapientiam tentans, cūmque multi eruditorum congregarentur, tradebat potius aliquid. Habebat, ait Aristoteles apud Clearchum, & super hac multam ac mirabilem continentiam. Iudaei uero in cibis & castitatem amant. Licet autem uolentibus haec ex ipsius lectio ne cognoscere. Ego enim refugio plus quàm decet inferere. Clearchus siquidem facta digressione, cum aliud propositum haberet, nostri generis ita meminit. Hecataeus autem Abderita, uir philosophus simul, & circa actiones industrius, cum Alexandro rege nutritus, & cum Ptolemæo Laogo cōmoratus, non transitorie, sed de ipsis Iudaeis cōscripsit librum. Ex quo uolo capitulariter unum eorū, quae ab eo sunt dicta, percurrere. Sed primitus tempus ostendam.

kkk 5

Meminit

Hecataeus
Abderita.

Meminit enim belli, quod circa Caium ab Ptolemæo gestū est contra Demetrium, quod utique cōtigit undecimo quidem anno post mortem Alexandri, olympiade uero septima et decima atque centesima, sicuti refert Castor, adiiciens ei hāc olympiadem, dicit: Sub hac Ptolemæus Lagus uicit in Gaza bello Demetrium Antigoni qui uocabatur obsessor. Alexandrium uero profitentur uniuersi centesima et quartadecima olympiade fuisse defunctum. Palam ergo est, quia et secundum illud tempus, et sub Alexandro genus florebat nostrum. Dicit igitur Hecateus, quia post Caij bellum, Ptolemæus locorum quæ sunt circa Syriam, dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes māsuetudinem et clementiam Ptolemæi, cum eo proficisci ad Aegyptum, et rebus cōmunicare uoluere. Quorum unus, inquit, erat Ezechias pontifex Iudeorū: homo etate quidem quasi sexaginta et sex annorum, dignitate uero apud contribules maximus, et animo sapientissimus, potentissimus ad dicendum, et circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes Iudeorum qui decadas accipiunt, et uniuersa in communi gubernant, circa mille et quingentos existere. Rursus autem prædicti uiri faciens mentionem, inquit, homo hunc honorem gerens, et assuetus esse nobiscum, assumens aliquos suorum, differentiam cunctam exposuit, et habitationem suam et conuersationem, quam scriptam habebat, pariter indicauit. Deinde palam facit Hecateus, quales circa leges existimus: et quia omnia sustinere, ne transcendamus eas, eligimus: et hoc esse optimum iudicamus. Dicit igitur hæc: Et mala sæpius ab Astygitonibus audientes, et omnes compulsionū uim passi, à Persicis regibus et satrapis non possunt mente mutari. Sed cum magna exercitatione, de his præcipue omnibus

bus respondere parati sunt. Perhibet autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua, dicens: Alexandro quondam in Babylone constituto, et uolente Beli templum, quod corruerat, renouare, cunctisque militibus similiter stercora portare precipiente, solos Iudeos hoc facere non fuisse perpeffos: sed etiam multas sustinuisse plagas, et detrimenta pertulisse non modica, donec eis ignoscente rege securitas preberetur. Qui dum ad prouinciam, inquit, propriam reuersi fuissent, templa et altaria fabricata omnia destruxerunt. Et pro alijs quidem multa satrapae exoluere, pro alijs uero ueniam consecuti sunt ad ciuitatem: quonia iustitia apud eos mirabilis est. Et quia gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa, sed multa quidem milia nostrorum migrantes in Babylonia, per se primitus collocarunt. Non parua etiam morte Alexandri in Aegyptum et Phoenicem sunt translata, propter seditionem in Syria factam. Idem itaque uir, et magnitudinem prouinciae quam incolimus, pulchritudinemque narrauit. Penes decies trecenta milia, inquit, integra, terrarum optimarum uberrimae ualde prouinciae possidere noscuntur. Iudea namque huius est amplitudinis. Et quia etiam ciuitatem ipsam Hierosolymorum spatiosam, et maximam olim inhabitamus, et uirorum multitudine copiosam, nec non et templi constructionem, idem ipse sic refert: Sunt autem Iudeorum in alijs quidem multae munitiones per prouinciam, atque uici. Vna uero ciuitas munitissima, habes praecipue circuitum quinquaginta stadiorum, in qua comorantur hominum circa centum et quinquaginta milia, nomine Hierosolyma. Est autem in ipsa medietate ciuitatis lapidea quadriporticus, centum per circuitum cubitorum, habens etiam duplices Ianuas: quo ara est quadranguli figuratione composita, ex lapidibus non dolatis, sed collectis atque iacentibus,

unum=

unumquodq; latus uiginti cubitorum latitudinem habens, altitudinem uero decem. Et circa eam maxima fabrica, ubi altare est constitutum, & candelabra utraque aurea, duo talentorū pondus habētia: & inextinguibile lumen noctibus & diebus. Simulacrum uero aut aliquod anathema ibi nequaquam est, nec ulla plantatio. Nullus ibi ueluti lucus, aut aliquid huiusmodi: Habitant autē in eo & noctibus & diebus sacerdotes, quasdā purificationes agētes, & omni modo uinū non bibentes in templo. Super autem, quia & cū Alexandri regis successoribus postea castrametati sunt, testatur hoc modo, dicens ea quæ cognouerit à uiro Iudeo in expeditione constituto: cuius uerba hæc habentia declarantur. Ait enim: Me siquidem eunte ad mare rubrum, unā secutus est quidam cum alijs equestrium Iudeorum nos deducentium, nomine Mossolamus, uir efficax animo, bellator super omnes Arcarios, & indubitāter Græcos & Barbaros, ualde præcipuus. Is igitur homo properatibus multis pariter, & quodam uate ab ipso augurium capiēte, & petente ut cuncti starent, interrogauit, cur sustinerent oēs. Ostendente uero ei uate auem, quam intuebatur, atque dicēte: Quasi quidem expediret eis ut sustinerent omnes, staret auis: si ergo surgens antèrius euolaret, procederent: si uero post tergum iret, recedere cunctos oporteret. Rursum tacens, arcumq; trahens, sagittas emisit: & auem percutiens interemit. Indignantibus uero uate & quibusdam alijs, & maledicentibus ei. Quid furitis, inquit, mali demonij auem sumentes in manibus? hæc enim suam salutem nesciens, de nostro itinere nobis salubritatē potuit indicare? Si enim præscire futura ualuisset, in hunc locum nequaquam uenisset, metuens ne sagitta à Mossolamo Iudeo periret. Sed & ad eius testimonia iam quidem quiescant. Facile nanque est, uolentibus

Mossolamus.

lentibus ipsum librū legere, & hæc apertius inuenire. Nō uero me pigebit Agatharchidem introducere, licet homo minime malus, & (ut ci uisum est) nobis detraxisse uideatur. Is enim narrans de Stratonice, quemadmodum uenit quidem ex Syria de Macedonia ad uirum suum, Demetriū derelinquens: Seleuco autem uxorem eam ducere non uolente, quod illa sperabat, exercitu eius in Babylonia posito, circa Antiochiā bella mouit. Deinde quomodo reuersus est rex, Antiochia capta, in Seleuciam, & illa fugiens, cū posset seipsam uelocius interimere, somno phibita ne faceret, capta atque defuncta est. Hæc ergo prædicēs Agatharchides, & derogans superstitioni Stratonices, utitur indicio generis nostri, præscribens: Qui uocentur Iudæi, habitant omnium munitissimam ciuitatem, quam uocare Hierosolyamam provinciales solent. Hi uacare consueti sunt septima die, & neq; arma portare in prædictis diebus, neq; terræ culturam contingere, neque alterius cuiuspiam curam habere patiūtur. Sed in templis extēdentes manus, adorare usq; ad uesperam soliti sunt. Ingrediente uero in ciuitatem Ptolemeo Lago cum exercitu, & multis hominibus, dum custodire debuerint ciuitatem, eis stultitiam obseruantibus, provincia quidem dominum suscepit amarissimum. Lex uero manifesta est, unam naturam habere solēnitatem; huiusmodi autē casus, præter solos illos, alios docuit uniuersos: ut tunc ad somnia & opiniones, quæ tradebantur de lege, huc confugiant, dum circa res necessarias ratio nihil ualeat humana. Hoc quidem Agatharchidi uidetur esse ridiculū: eis autem, qui hæc examināt integrius, apparet magnum, & præcipua laude dignissimū: si & saluti & patriæ quidem, custodiam legum pietatemq; diuinam præponere concupiscant. Quod uero non ignorantes quidam conscripto-

Agathar
chides.

rum

rum gentem nostram, sed propter quasdam alias causas nō salubres, memoriam nostri nūc reliquere, hoc indicium me arbitror esse prae dicturum. Hieronymus enim, qui de successoribus cōscripsit historiam, ipse quidem tempore, quo Hecataeus, fuit: & amicus existens regis Antigoni, Syriae praesidebat. Verum & Hecataeus quidem etiam librum cōscripsit de nobis. Hieronymus autem nequaquam nostri in historia meminit, licet penē in ipsis locis nutritus esset: In tantum uoluntates hominum differebant. Alij nanque placuit studium habere memoria dignum, alium uero omnino circa ueritatem quaedam passio cernitur obscurasse. Sufficiunt tamen ad cōprobationem antiquitatis nostrae, Aegyptiorum & Chaldaeorum atque Phoenicum historiae, & super illas Graecorum pariter conscriptiones. Adhuc enim super ea Theophilus: & Theodorus, & Manasseas, & Aristophanes, & Hermogenes, & Euemerus, & Cynus, & Zopirion, & multi quidem alij simul (non enim ego omnibus libris incubui) non transitorie nostri fecere mentionem. Plurimi nanque praedictorū uirorum, ueritate quidem antiquarum causarum frustrati sunt, quia lectioni sacrae nostrorum non incubuere librorum: communiter tamē de antiquitate testati sunt, pro qua nunc referre proposui. Phalereus autem Demetrius, & senior Philon, & Eupolemus, non multum ueritate frustrati sunt: quibus dari ueniam, dignum est. Non enim inerat eis, ut nostras literas possent omni scrupulositate sequi. His ita dictis, unū adhuc mihi capitulum est relictum ex his, quae in principio libri posui, quatenus derogationes & maledicta, quibus utuntur quidam contra genus nostrum, falsas ostendam & cōscriptoribus eorum testibus utar, quando conscribentes haec contra semetipsos locuti sunt talia. Quia uero multis alijs

alijs hoc cuenit propter quorundam uesaniam, arbitror intelligere, meas qui uoluerit historias ipsas percurrere. Quidam igitur gentium, & gloriosissimarum ciuitatum fœdare nobilitatē, & conuersationi detrahere tentauere. Theopompus quidem Atheniensium, Lacedæmoniorū uero Policrates. Is autem tripodem perdurabilem conscribens (non enim Theopompus hoc fecit, sicuti quidam putant) etiam Thebæorum momordit urbem. Multi uero, necnon & Timæus in historijs, de prædictis, & de alijs blasphemauit. Et hoc præcipue faciūt, quando gloriosissimi in aliqua parte calumniantur. Quidam propter inuidiam atque maleuolentiam, alij uero propter uerbosam nouitatem, memoria se dignos fieri iudicantes: & apud stultos quidem nequam hac spe fraudantur, qui non salubre noscuntur habere iudicium: multi uero eorū miserias cōdemnabunt. Blasphemiæ uero in nos sæpe gestarū huiusmodi causa est: Volentes Aegyptij præstare aliquibus, ueritatem corrumpere tentauere. Et neque aduentum in Aegyptum nostrorum progenitorum, sicut contigit, sunt confessi: nec rursus egressum cum ueritate dixere: multasque causas odij ac inuidiæ pariter habuere. Principio quidem, quia in eorum regione nostri progenitores potētes effecti sunt: unde regressi ad propria, denuo fuere felices. Deinde horū aduersitas, multas inter eos fecit inimicitias: in tantum differente nostra pietate extra solennitates illorum, quantum dei natura animalibus irrationabilibus, sine dubitatione distinguitur. Communis nanque apud alios ritus est, alios arbitrari deos: seorsum singuli solent ea diuersis muneribus honorare. Vani ac fatui omnes homines, & ab initio, uti his malis opinionibus consueti: & propterea nequaquā imitari nostram honestatem de diuina ratione potuere.

Viden

Contra
Mane-
thonem
Aegy-
ptium.

Videntesq; multos nostram zelari conuersationem, inuidiam habere: & ad tantam fatuitatem ac pusillanimitatem quidam cō perducti sunt, ut non pigeret eos, etiam contra antiquas suorum scriptiones aliqua dicere. Quod cum hoc faciunt, sibimetipsis aduersa conscribere passione cecitatis ignorauere. In uno tamen, & maximo uiro uerbum meum statuam, quo usus sum ante paululum nostrae antiquitatis teste. Manethon itaque, qui Aegyptiacam historiam ex literis sacris se interpretaturum pollicitus est, praedicens nostros progenitores cum multis mulibus in Aegyptum aduenisse, & illic incolas subiugasse: deinde ipse confessus est, quia posteriori tempore amittentes eam prouinciam quae nunc Iudaea uocatur, obtinuissent: & aedificantes Hierosolymam, construxissent templum. Et usque ad hoc, conscriptiones secutus est antiquorū. Deinde praebens sibimet potestatem, cum utiq; uideatur scribere ea quae in fabula sunt, atque dicuntur, incredibilia uerba de Iudeis inseruit, uolens permittere nobis plebem Aegyptiorum leproforum, aliorumque languentium, quod, sicut ait, abominatione ex Aegypto fuga dilapsi sunt. Amenophin etiam regem adiecit, quod est falsitatis nomen. Et propterea tempus regni eius nequaquam diffinire praesumpsit, cum aliorum regum omnes annos perfecte protulerit. Hinc itaque quasdam annos fuit fabulas, penè oblitus, qui egressum pastorum ab Hierosolyma ante quingentos decē & octo annos factū esse protulerat. Themusis enim erat rex, quādo egressi sunt. Et ab hoc tempore, regū qui postea fuere, anni sunt trecenti nonaginatres, usq; ad fratres nomine Sethonem, & Hermetum: quorū Sethonem quidē Aegyptium, Hermetum uero Deneum denominatū: quē expellēs, inquit, Sethon, regnauit annis quinquaginta & nouem. Et post hunc senior, scilicet

cet Thapsis, annis sexaginta sex. Ante tantos igitur annos, egressos ex Aegypto patres nostros cōfessus, deinde Amenophin adiiciens regem, hūc confitetur & deorum fuisse contemplatorem, sicut Ostrim quendam priorum regum: Ostrim. & implese desiderium enim numinis sacerdotem. Idem Amenophin natum ex patre Papiro, qui uidebatur quasi diuina participare natura. Et secundum hęc, sapientiā hanc habere pręscientiam futurorum. Et dixisse regi hūc (uniuocum enim) quia posset uidere deos, si prouinciam à leprosis & alijs maculatis hominibus purgare contenderet. In quo letatū regē, omnes dicit corpore debiles ex Aegypto congregasse, & fecisse multitudinem numero octoginta. Eosq; ad sectiones lapidum in partem Nili orientalem misisse: ad hoc efficendū, simul & alios Aegyptios, quibus hoc erat iniunctum. Fuisse autē quosdam inter eos etiā rationabilium sacerdotum lepra perfosos ait. Amenophin uero illum sapientem, diuinumq; uirum refert timuisse, & circa semetipsum, & apud regem deorum Vulcanum, qui aperte suaserat eis uim fieri: sed dixisse, quoniam auxilarentur quidam maculatis hominibus, & Aegyptum obtinerent tredecim annis. Et hęc cum nō quidē pręsumpserit regi dicere, sed de his hominibus cōscriptum reliquisse librum, & per semetipsum, & apud regē: & propterea regem in anxietatē maximā peruenisse pro Iudæis, his uerbis hęc refert. His itaq; rogatus rex, ut ad requiē, & tutamen eorum fecerneret ciuitatem, desertam urbem, quę tunc fuerat pastorum, nomine Auarim, prębuit eis. Est autem hęc ciuitas secundum theologiam antiquā ualde pręcellsa. Porro illi in hanc ingressi, & locū hunc ad resultandū habentes, opimū ducem sibi met quendam Heliopolitanorum pontificum Orsaiphā constitutere, & huic se obedire in

omnibus iurauerunt: at ille primū quidem eis legem posuit, ut neq; deos adoraret, neq; ab sacris animalibus, quæ præcipue festiua apud Aegyptios erant, se penitus abstineret: nulliq; copularentur, nisi cū quibus iusiurandū habere uidebantur. Hæc autē sentiens, et alia plura, maxima Aegyptiorū cōsuetudinibus inimica, præcepit multo opere muros edificari ciuitatis: et ad bella præparari cōtra Amenophin regem. Ipse uero assumens secum etiam alios sacerdotes, et maculatorū quosdam, misit legatos ad pastores, qui uidebantur à Themuse rege depulsi ad Hierosolymorum urbem, causas suas et aliorum, qui simul fuerāt, exhortari: significans et poscens, ut pariter cōtra Aegyptū castrametarentur: promisitq; eos fore uenturos. Primum quidem in Auarim progenitorum suorum prouinciā, et necessaria populis abundātius exhibenda, pugnāturos autem opportuno tempore: et prouinciā facillime subdituros. Illi uero lætitia cumulati, omnes alacriter usq; ad ducenta milia uirorum pariter sunt egressi: et non post multum ad Auarim usq; uenere. Amenophis autē Aegyptiorū rex, dum illorū audisset inuasionem, non mediocriter uulneratus est, dum recordaretur, quod ei prædixerat Amenophis Papij. Et primum quidem congregans Aegyptiacam plebem, factō cōsilio cum principibus eorum animalia sacra, et quæ præcipue à sacerdotibus honorabantur, antè præmisit: et sacerdotibus particulariter iussit, ut simulacra eorum caute celarent. Filium uero Sethonem, qui etiā Ramesi à Rapso patris nomine uocabatur, cum quinque esset annorum, apud suum commendauit amicum. Ipse uero transiens cum alijs Aegyptijs, usque ad trecenta milia uirorum, bellatoribus uiris occurrens, congressus non est. Putans enim semetipsum cōtra deum pugnare, post tergū reuersus

reuerſus uenit ad Memphim: & ſumens Apim & alia ſa-
 cra, mox in Aethiopiam cū uniuerſis nauibus & multitu-
 dine uenit Aegyptiorum. Per gratiam nanq; erat ei ſubic-
 tus Aegyptiorum rex: propter quod ſuſcipiens etiam po-
 pulum uniuerſum, præbuit alimenta hominibus neceſſaria,
 quæ prouincia miniſtrabat, & ciuitates ac uicos trede-
 cim, quatenus eis qui fuerant deducti ad fines Aegyptios.
 Et in Aethiopia quidē hæc geſta ſunt. Solymita uero deſcē-
 dentes cum uiris pollutis Aegyptiorū, ſic peſſime homini-
 bus uſi ſunt, ut eorum uictoria, eſſet nimis peſſima his, qui
 tunc eorū impietates inſpiciebant: non ſolum etenim ciuita-
 tes & uicos cōcremauere, ſacrilegia facientes, & deorum
 idola deuaſtantes, ſed etiam ipſa ſacra animalia quæ cole-
 bantur, crudeliſſime diſcerpſerūt, percemptores & occiſo-
 res horum ſacerdotes atq; prophetas eſſe cogentes, quos
 etiā expellebant nudos. Dicitur itaq; quia conuerſationes
 & leges eis compoſuit ſacerdos quidam, genere Heliopo-
 lites, nomine Orſaſiphas uocatus, ex nomine Ofireos He-
 liopolitani dei: qui dum cōuerſus fuiſſet ad hoc genus, mu-
 tauit nomen, & uocatus eſt Moſes. Quæ uero Aegyptij de
 Iudæis proferunt, hæc ſunt. Sed & multa breuitatis cauſa
 prætereo. Dicit autem ruruſus Manethon, quia poſtea
 Amenophis ex Aegypto digreſſus eſt, cū magna uirtute:
 ſimul & filius eius Raniſis, & ipſe habēs magnū exercitū.
 Et congreſſi cōtra paſtores atq; pollutos, uicerūt eos uſq;
 ad Syrie fines. Hæc equidem & huiuſmodi Manethon cō-
 ſcripſit. Quia uero anilia loquitur deliramenta, atq; men-
 titur, aperta ratione monſtrabo: illud primo diſtinguens,
 quod poſtea alterna gratia referēdum eſt. Is enim cōceſſit
 nobis, atq; profeſſus eſt, eo qd' ab initio nō fuerint Aegy-
 ptij genere, ſed extrinſecus illuc adueniſſent, & Aegyptū

obtinuissent: & ex ea rursus egressi sunt nostri progeni-
 tores: quia uero nobis postea permixti non sunt Aegyptij
 corpore debilitati: & quia ex his nō fuit Moses, qui popu-
 lum eduxit ex Aegypto, sed ante multas generationes ex-
 titit, per ea quae ipse dixit, conabor ostendere. Primā ita-
 que causam posuit figmenti risibilem. Rex enim, inquit,
 Amenophis concupiuit uidere deos, quos putas? siquidem
 qui apud eos solennes erant, Bouē, & Hircum, & Croco-
 dilos, & Canicipatos uolebat aspicere. Coelestē autē quo-
 modo poterat? & cur hoc habuit desiderium, quia utiq; &
 prior enim rex alter hos uiderat? Ab illo ergo audiēs, qua-
 lis esset, & quēadmodū eos uidisset, noua nequaquam age-
 bat arte: sed forte sapiēs erat ille uates, p quē hēc rex posse
 agere cōfidebat: qd si ita fuisset, quomodo impossibilita-
 tis concupiscentiam non praesciuit? non euenit, quod uoluit?
 Proinde quā rationē habere potuit, ut propter semimem-
 brios, aut leprosos, ei inuisibiles essent? Dū irascūtur cnim,
 propter impietates, non propter corporum diminutiones.
 Deinde, tam multa milia leproforum & male habentium,
 una penē hora quomodo fuit possibile cōgregari? aut quo-
 modo rex non obediuit uati? Ille nanque praecipit debiles
 Aegyptios exilio deportari. Hic autem eos ad sectiones
 lapidum destinauit, tanquā operarijs indigens, & non
 purgare prouinciam uolens. Ait autem eo quod uates qui-
 dem semetipsum peremerit: prauidēs eorum iram, & quae
 erant in Aegypto futura, & cōscriptum librum regi reli-
 quit: Proinde ab initio uates etiam suum interitū non pra-
 esciuit: quomodo nunc repente regi contradixit uolenti ui-
 dere deos, quā quod se ipse perimere festinabat? Quod
 uero inter omnia stultius est, uideamus: Audiens enim hēc,
 inquit. & de futuris iam metuens, debiles illos ex quibus
 Aegy

Aegyptum purgare debuerat, neque tunc de prouincia pepulit: sed rogantibus eis, sicut ait, ciuitatem dedit dudum à pastoribus habitatam: quæ uocabatur Auarim. Ad quam congregati, principem, inquit, delegere ex sacerdotibus Heliopolitanis, qui eis exposuit, ut neque deos adorarent, neque ab Aegyptiacæ festiuitatis animalibus abstinerent, sed omnia perimerent, atque consumerent, nulli penitus miscerentur, nisi cum quibus cõiurati esse uidebantur: & iurando multitudinem obligatam, quatenus in eis legibus perdurarent, Auarim ciuitatem munitam contra regem dicite eos bello sumpsisse. Adiecit autem, quia misit Hierosolymam, rogans illos pro auxilijs exhibendis, & daturum Auarim compromittens, quæ foret ex Hierosolymis uolentium exire maiorum: & ex qua procedens omnem Aegyptum obtineret. Deinde subiungit illos quidem uenisse cum ducentis milibus armatorum. Regem uero Amenophin Aegyptiorum, cum non cessaret à repugnando deo, mox ad Aethiopiam refugisse, & Apim cum alijs sacris animalibus deuexisse. Hierosolymitas uero in uasione facta, & ciuitates depopulatas, & templa concremasse, & equestres peremisse refert: & nulla iniquitate aut opere iniquitatis abstinuisse. Quod uero conuersationem & leges eis exhibuit, sacerdos, inquit, erat genere Hieropolites, nomine Orsaphas, uocatus ab appellatione Osireos Heliopolitani dei: & mutato nomine dictus postea Moses. Tertiodecimo uero, inquit, anno Amenophin, postquam regno pulsus est, ex Aethiopia profectum cum multis milibus dicit: & congressum contra pastores atque pollutos, habita conflictione, uicisse. Et multos interficientem, usq; ad fines Syriæ persecutum. In his iterum non intellexit sine uerisimilitudine se mentiri. Lepro-

forum nanq; & cum eis ait multitudo collecta debiliū,
 licet primitus irascere regi, circa se utique talia facien-
 ti, secundum præmonitionem uatis, tamen cum à sectione
 lapidum sunt egressi, & provinciam percepere, omnes cir-
 ca eum mitiores effecti credendi sunt. Porro si adhuc &
 illum odio habebant, seorsum magis insidiari potuissent,
 non circa omnes bella committere, cum scilicet plurimi
 existentes multorum illic cogitationes haberent. Proinde
 etiam si contra homines pugnare decreuere: non tamen cō-
 tra deos impietatem gerere præsumebant: nec contraria
 suis agere legibus, in quibus inscripti esse noscuntur. O-
 portet itaque nos Manethoni gratias agere, quoniam hu-
 ius iniquitatis principes dicit, non eos qui ex Hierosoly-
 ma sunt egressi, sed illos ipsos Aegyptios esse probat, &
 maxime sacerdotes, atque iurisiurandi uinculum illorum
 multitudine conuenisse. Illud autem quomodo non irra-
 tionabile est? Nec pericula belli participatus est, sed mise-
 re maculatos ad Hierosolymam, ut ab eis solatia posce-
 rent: maxima stultitia non illorum, sed hæc fingentis osten-
 ditur. Iste nanque etiā nomen positū ciuitati ἱεροσολέμια,
 id est, à templorum spoliatione, præsumpsit edicere, &
 hoc postea fuisse mutatum. Miranda res, quia posteris
 quidem turpe fuit tale nomen & otiosum. Ipsi uero qui
 fundauere urbem, ornare semetipsos etiam uocabulo cre-
 didere. Hic autem fortissimus uir multa detractionis im-
 peritia non intellexit, quia Hierosolyma non idem uoce
 Iudaica quod Græca significat. Quid ergo amplius
 quilibet diceret contra mendacium tam imprudenter ex-
 positum. Sed quoniam congruam iam magnitudinem susce-
 pit hic liber, aliud faciēs principium, cætera præsentis ope-
 ris explanare tentabo.

FLAVII IOSEPHI HE

BRAEI SACERDOTIS DE AN-

tiquitate Iudaica, contra Appionem &

Manethonē Aegyptios, & Apol-

lonium & Lysimachum, ad

Epaphroditum.

LIBER SECVNDVS.

RIORI QUIDEM VO-
lumine, charissime mihi Epaphrodi-
te, de antiquitate nostra monstraui,
Phœnicū & Chaldeorū, Aegyptio-
rumq; literis satisfaciēs ueritati: mul-
tosq; Græcorū cōscriptores adducēs,
& meam ē diuerso disputationem aduersus Manethonem,
& Chermionem, & alios quosdam exhibui. Nunc autem
inchoabo reliquos arguere, qui cōtra nos aliqua cōscripse-
re. Impulsus enim sum cōtra Appionē respondere grāma-
ticum, si tamen assumi hoc oportet officiū. Horum igitur,
quæ ab eo cōscripta sunt, alia quidē similia sunt dictis alio-
rum, alia ualde frigida. Plurima uero quandam tantūmodo
detractionem habētia, & multā (ut ita dixerim) ineruditi
probationē, tāquā ab homine cōposita, & moribus pra-
uo, & totius uitæ suæ temporibus importuno. Quia uero
multi hominū propter stultitiam suam his potius sermoni-
bus capiuntur, quā illis quæ multo studio conscribuntur:
& derogationibus quidē gaudēt, præconijs uero morden-
tur, nihil horum nouit indoctus. Illud quoq; quod se mirari
dicit, quod cū Iudæi essent, Alexandrini uocati sunt, simi-
lis inscientiæ esse. Omnes etenim, qui ad coloniam aliquam
deuocātur, & plurimū alterutris genere differūt, ab adifi-

catoribus appellationē accipiunt. Et quid opus est de alijs dicere? nostrorum enim ipsorum hi, qui Antiochiā, inhabitant, Antiocheni nominantur. Ius enim ciuium eis dedit cōditor Seleucus. Similiter & qui in Epheso cōmorantur, in Lycaonia cum ciuibus exinde natis uniuoci sunt, hæc præbentibus regni eis per tempora successoribus. Romanorum uero clementia, cunctis non paruulum donum appellationis suæ concessit, non solum uiris singulis, sed etiam maximis gentibus in cōmuni. Iberi denique antiqui, & Tyrheni, & Sabini, & Romani uocantur. Si uero hunc modum aufert cōmunis ciuitatis Appion, quiescat dicens semetipsum Alexandrinū. Natus enim in profundissima Aegypto, quomodo erit Alexandrinus, iure ciuitatis, sicut ipse in nobis dicit, ablato? cum solis Aegyptijs nunc orbis domini Romani, participari cuiuslibet ciuitatis interdixisse uideantur. Hic autē ita robustus est, ut dignitates quas ipse impetrare prohibebatur, adipisci non ualens, calumniari

Gentem conetur eis, qui hæc iustissime percepere. Non enim propter inopiam habitatorum ciuitatis, quam studiose edificabat Alexander, nostrorum aliquos ibi collegit: sed omnes approbans, diligenter ex uirtute ac fide dignos inueniens, hoc præconium nostris exhibuit, cum gentē nostrā studeret non mediocriter honorare. Ait enim Hecateus: Quia propter māsuetudinē, atq; fidem, quā ei præbuere Iudei, Samariam regionē adiecit, ut eam sine tributis haberent. Similia quoq; sapuit post Alexandrū etiam Ptolemeus Laagus, de Iudeis in Alexandria cōmorantibus. Nam Aegyptiaca eis castra commisit: arbitratus ea fide simul eorum & fortitudine cōseruanda, & in Cyrene credens se tutissime regnaturum, & non in alijs Libyæ ciuitatibus, ad ea loca partem Iudeorum habitandi causa direxit. Post hunc autem

Gentem
Iudaicā
a multis
regibus
honora-
tā fuisse.
Alexan-
der.
Hecateus.

Prole-
maeus La-
agus.

autem Ptolemæus, qui Philadelphus est appellatus, nō solū si qui fuerit captiui apud eos nostrorū, omnes absoluit, sed et pecunias eis sæpius condonauit: et (quod maximū est) desiderauit agnoscere nostras leges, et sacrarum scripturarum uolumina concupiuit: misitq; rogans destinari uiros qui ei interpretarētur legē: et ut hæc apprime cōscriberētur, diligentia hanc cōmisit nō quibuscūq; uiris, sed Deme-
trium Phalereum, et Andream, et Aristcū, ad hæc implēda cōstituit: quorū eruditionem propriarū literarū Deme-
trius differebat. Alij uero habebant custodiā corporis eis iniunctam. His ergo hanc diligentiam imperauit. Nō enim leges, et patrum nostrorum philosophiā discere cōcupi-
scret, si his utentes despiceret, et nō potius ualde mirare-
tur: Quæ penē omnes in ordine progenitores eius, Macē-
donū reges ignorauere, habentes erga nos præcipuum fa-
miliaritatis affectum. Tertius nanque Ptolemæus, qui uo-
catus est benefactor, fortiter obtinens Syriam uniuersam, nō dijs Aegyptiacis pro uictoria solēnitates gratificas im-
molauit: sed ueniens ad Hierosolymā, multas hostiās sicut
nostri moris est, deo gratificauit, dignissimāq; dicauit or-
namenta uictoriæ. Philometor autem Ptolemæus, et eius
uxor Cleopatra, omne regnum commiscere Iudæis: et du-
ces totius fuisse militiæ Onias et Dositheus Iudei: quorū
nominibus derogat Appion, cum debuisset opera eorū po-
tius mirari, et gratias agere, quoniam liberauere Alexan-
driam, quā ueluti defendere se quis confingit. Nam dū re-
bellio surrexisset in Cleopatra regno, et periculū pessimæ
perditionis insisteret, istorum labore ciuitas intestinis præ-
lijs est erepta. Sed postea, inquit, Onias ad urbem deduxit
exercitum paruum, cū esset illic Herinus præses Romano-
rum legatus: quod (ut ita dicam) recte atq; iuste factum est.

Ptole-
mæus
Philadel-
phus.

Ptole-
mæus
Euerge-
tes.

Ptole-
mæus
Philome-
tor.

Prole-
mæus
Fiscon.

Ptolemæus enim qui cognominatus est Fiscon, moriēte suo patre Ptolemæo Philometore, egressus est de Cyrene, uolens reginam Cleopatram expellere, & filios regis, ut ipse regnū iniuste sibi met applicaret: propter hæc ergo Onias aduersus eum bellū pro Cleopatra suscepit. Et fidem quam habuit circa reges, nequaquam in necessitate deseruit. Testis autē deus iustitiæ eius manifestus apparuit. Nā Fiscon Ptolemæus cum aduersum exercitū quidem Oniæ pugnare præsumeret, omnes uero Iudæos in ciuitate positos cum filiis & uxoribus capiens, nudos atque uinctos elephantis subiecisset, ut ab eis conculcati deficerent, & ad hoc etiam bestias ipsas inebriasset, in cōtrarium quæ preparauerat, euenire. Elephantis enim relinquentes sibi appositos Iudæos, impetu facto super amicos eius, multos ex ipsis interemere. Et post hæc Ptolemæus quidē aspectum terribilem contemplatus est, prohibentem se ut illis noceret hominibus. Concubina uero sua charissima, quā alij quidē Ithacā, alij uero Hirenē denominant: supplicāte ne tantā impietatem perageret, & cōcessit, & ex his quæ egerat uel acturus erat, poenitentiam egit. Vnde recte hanc diē Iudæi Alexandria constituti, eo quod aperte à deo salutē promeruerunt, celebrare noscuntur. Appion autem omnium calumniator, etiam propter bellum aduersus Fisconem gestum, Iudæos accusare præsumpsit, cum eos laudare debuerit.

De Cleo-
patra.

Is autem etiam ultimæ Cleopatræ reginæ Alexandrinorum meminit, ueluti nobis impropere, quoniam circa nos fuit ignorata: & non potius illam redarguere studuit, cui nihil omnino iniustitiæ & malorum operum defuit: uel circa generis necessarios, uel circa maritos suos, qui etiam dilexerint eam, uel in communi contra Romanos omnes, & benefactores suos imperatores: quæ etiam sororē Arsi-

noen

noen occidit in templo, nihil sibi nocentem. Peremit autem
& fratrem insidijs: paternosque deos, & sepulchra pro-
genitorum depopulata est. Percipiensque regnum à primo
Cesare, eius filio & successorì rebellare præsumpsit. An-
toniumque corrumpens amatorijs rebus, & patriæ inimi-
cum fecit, & infidelem circa suos amicos instituit, alios
quidem genere regali spoliens, alios autem demens ad ma-
la gerenda compellens. Sed quid oportet amplius dici, cum
illum ipsum in nauali certamine relinquens, id est, maritum
& parentum communium filiorum, tradere cum exercitu
à principatu & assequi coëgit? Nouissime uero Alexan-
dria à Cesare capta, ad hoc usque perducta est, ut saltem
hinc sperare se iudicaret, si posset ipsa manu sua Iudeos
perimere: eo quod circa omnes crudelis & infidelis exta-
ret. Putasne gloriandū nobis non esse, si quēadmodū dicit
Appion, famis tempore Iudeis triticū nō est mēsa? Sed illa
quidem poenam subiit competentem. Nos autem maximo
Cesare utimur, teste solatij atque fidei, quam circa eū con-
tra Aegyptios gessimus: necnon & senatu eiusque dogma-
tibus & epistolis Caesaris Augusti, quibus nostra merita
comprobantur. Has literas Appionem oportebat inspice-
re, & secundum genera examinare testimonia sub Alexan-
dro facta, & omnibus Ptolemæis, & quæ à senatu consti-
tuta sunt, necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si
uero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commo-
rantibus metiri non potuit, hoc indicium est sterilitatis ac
necessitatis frumentorum, non accusatio Iudeorum. Quid
enim sapiant omnes imperatores de Iudeis in Alexan-
dria commorantibus, palam est. Nam administratio tri-
tici nihilominus ab eis, quàm ab alijs Alexandrinis trans-
lata est. Maximam uero eis fidem olim regibus datam
confer=

conseruauere, id est, fluminis custodiam, totiusq; custodiæ nequaquam his rebus indignos esse iudicantes. Sed super hoc: quomodo ergo, inquit, si sunt ciues, eosdem deos, quos Alexandrini, non colunt? Cui respondeo. Quomodo etiam cum uos sitis Aegyptij, inter alterutros prælio magno et sine foedere de religione cõtenditis? An certe propterea nõ uos omnes dicimus Aegyptios, et neq; cõmuniter homines, quoniã bestias aduersantes naturæ colitis, multa diligentia nutrientes? cum genus utiq; nostrorũ unum atque idem esse uideatur. Si autem in uobis Aegyptijs tantæ differetiae opinionum sunt, quid miraris super his, qui aliunde in Alexandria aduenerunt, si legibus à principio cõstitutis, circitalia permansere? Is autẽ seditionis causas nobis apponit: qui si cum ueritate ob hoc accusat Iudeos in Alexandria cõstitutos, cur omnes non culpare possit, eo quod noscamur habere concordiam? Porro etiã seditionis autores, quilibet inueniet Appionus similes Alexandrinorũ fuisse ciues. Donec enim Græci fuere et Macedones hanc ciuitatem habentes, nullã seditionem aduersus nos gessere, sed antiquis cessare solenitatibus. Cum uero multitudo Aegyptiorum creuisset inter eos, propter cõfusiones temporũ, etiam hoc opus semper est additum. Nostrũ uero genus permãsit purũ. Ipsi igitur molestiæ huius fuere principiũ, nequaquam populo Macedonicam habente constantiam, neq; prudentiam Græcam: sed cunctis scilicet utentibus malis moribus Aegyptiorum, et antiquas inimicitias aduersum nos exercentibus. E diuerso nanq; factum est quod nobis improperare præsumunt. Nam cum plurimi eorum non opportune ius eius ciuitatis obtineant, peregrinos uocant eos qui hoc priuilegium ad omnes impetrasse noscuntur. Nam Aegyptijs neque regum quisquã uidetur ius ciuitatis fuisse largitus:

largitus: neque nunc quilibet imperatorum. Nos autem Alexander quidem introduxit, reges autem auxere, Romani uero semper custodire dignati sunt. Itaque derogare nobis Appion dignatus est, quia imperatorum non statuamus ^{Iudæi} ^{imagines} ^{non ad-} ^{mittunt.} imagines, tanquam illis hoc ignorantibus, aut defensione Appionis indigentibus: cum potius debuerit admirari magnanimitatē mediocritatēque Romanorū, quoniā subiectos non cogunt patria iura transcendere. Sed suscipiūt honores, sicut dare offerentes pium atque legitimū est. Non enim honoribus gratiam habent, qui ex necessitate et uolentia conferuntur. Græcis itaque et alijs quibusdam, bonum esse creditur imagines instituerē. Deniq; et patrum et uxorū filiorūq; figuras depingentes exultant, quidam uero etiam nihil sibi competentium sumunt imagines. Alij uero et seruos diligentes, hoc faciunt. Quid ergo mirum est, si etiam principibus ac dominis hunc honorē præbere uideantur? Porro autem legislator, non quasi propheta Romanorum potentiam non honorandam, sed tanquam causam neque deo neque hominibus utilem despiciebat: et quoniam totius animati, multo magis dei inanimati, probatur enim inferius, interdixit imagines fabricare. Alijs autem honoribus post deum colendos non prohibuit uiros bonos, quibus nos et imperatores et populum Romanum dignitatibus ampliamus. Facimus autem pro eis continua sacrificia: et non solum quotidianis diebus ex impensa communi omnium Iudeorum talia celebramus: Verum cum nullas alias hostias ex cōmuni, neque pro filijs peragamus, solis imperatoribus hunc honorem præcipuū pariter exhibemus, quem hominum nulli persoluimus. Hæc itaque communiter satisfactio posita sit aduersus Appionem pro his, quæ de Alexandria dicta sunt. Admiror autem esse eos, qui

Contra
Possido-
nium &
Apollon-
ium.

qui ei huiusmodi fomitem præbuere, id est, Possidonium & Apollonium Molonis: quoniam accusant quidem nos, quare nos eosdem deos cum alijs non colimus. Mentientes autem pariter, & de nostro templo blasphemias componentes incōgruas, nō se putant impie agere: dum sit ualde turpissimū liberis, qualibet ratione mētiri, multo magis de templo apud cūctos homines nominato, tāta sanctitate pollēte. In hoc enim sacrario Appion præsumpsit edicere, asini caput collocasse Iudeos, & eū colere, ac dignū facere tanta religione: & hoc affirmat fuisse depalatū, dum Antiochus Epiphanes & expoliasset templū, & illud caput inuenisset ex auro cōpositum multis pecunijs dignū. Ad hoc igitur prius quidē, quoniā Aegyptius uel si aliquid tale apud nos fuisset, nequaquā debuerat increpare, cū nō sit deterior asinus fironibus & hircis & alijs, qui sunt apud eos dij. Deinde quomodo nō intellexit, operibus increpatus de incredibili suo mēdacio. Legibus nāq; semper utimur hisdē, in quibus sine fine cōsistimus. Et cum uarij casus nostram ciuitatem sicut etiam aliorum uexauerint, & Theos ac Pompeius Magnus, ac Licinius Crassus, & ad nouissimū Titus Cæsar, bello uincentes obtinuerint templum, nihil huiusmodi illic inuenere: sed purissimā pietatē, de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia uero Antiochus neque iustā fecit templi deprædationē, sed de egestate pecuniarū ad hoc acceßit, cum nō esset hostis, & super nos auxiliares suos & amicos aggressus est. Nec aliquid dignū derisione illic inuenit, multi & digni cōscriptores super hoc quoque testantur, Polybius Megalopolita, Strabon Capadox, Nicolaus Damascenus, Timagenes, & Castor temporum conscriptor, & Apollodorus, omnes dicūt pecunijs indigentē Antiochū trāsgressum fœdera Iudeorū,

& spo-

et spoliasset templum auro argentoque plenum. Hæc igitur
 Appion debuit respicere, nisi cor asini ipse potius habuisset,
 et impudentiam canis, qui apud ipsos assolet coli: neque
 enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus est. Nos itaque
 asinis neque honorem neque potestatem aliquam damus,
 sicut Aegyptij crocodilis et aspidibus: quando eos qui ab
 istis mordentur, et à crocodilis rapiuntur, felices et deo
 dignos arbitrantur. Sed sunt apud nos asini, quod apud alios
 sapientes viros onera sibi imposita sustinentes. Et licet
 ad arcas accedentes comedant, aut proposita non adimpleant,
 multas ualde plagas accipiunt, quippe operibus et ad agri
 culturam rebus necessarijs ministrantes: sed aut omnium rudi-
 dissimus fuit Appion ad componendum uerba fallacia, aut
 certe ex rebus initia sumens, hæc implere non ualuit, quan-
 do nulla potest contra nos blasphemia prouenire. Alteram
 uero fabulam, derogatione nostra plenam, de Græcis ap-
 posuit: de quo hoc dicere sat erit, quoniam qui de pietate
 loqui præsumunt, oportet eos non ignorare minus esse im-
 mundum, per templa transire, quam sacerdotibus scelestis
 uerba confingere. Isti uero magis studuere defendere sacri
 legum regem, quam iusta et ueraciam de nostris et de templo
 conscribere. Volentes enim Antiocho præstare, et infide-
 litatem ac sacrilegium eius tegere, quo circa gentem nostram est
 usus propter egestatem pecuniarum, detrahentes nobis etiam
 quæ in futuris essent, mentiti sunt. Propheta uero aliorum fa-
 ctus est Appion, et dixit Antiochum in templo inuenisse lectum,
 et hominem in eo iacentem, et propositam ei mensuram meriti-
 nis terrenisque uolatilium dapibus plenam, et obstupuisse his
 homo. Illum uero mox adorasse regis ingressum, tanquam
 maximum ei solatium præbiturum: ac procidentem ad eius ge-
 nua, extensa dextera poposcisse libertatem: et iubente rege
 ut consi-

Aliud
 Appio-
 nis men-
 dacium.

ut consideret, & diceret quis esset, uel cur ibidem habitaret, uel quæ esset causa ciborum eius, tunc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem, ait. Inquit esse se Græcum: & dum perageret provinciam propter uitæ causam, direptū se subito ab alienigenis hominibus, atq; deductum ad templū, & inclusum illic, & à nullo confici, sed cuncta dapium præparatione saginari. Et primum quidem hæc sibi inopinabilia beneficia prodidisse, & detulisse letitiam: deinde suspicionē, postea stuporem, ac postremum consulentem à ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem Iudeorum, pro qua nutriebatur: & hoc illos facere singulis annis quodā tempore constituto. Et comprehendere quidē Græcū peregrinum, eumq; annali tempore saginare: & deductū ad quādam sylvam, occidere quidem eum hominem, eius corpus sacrificare secundum suas solennitates, & gustare ex eius visceribus, & iusiurandū facere in immolatione Græci, ut inimicitias contra Græcos haberent: & tunc in quandam foueam reliqua hominis pereuntis abijcere. Deinde refert eum dixisse paucos iam dies debita sibi met superesse, atque rogasse, ut erubescerent Græcorum deos, & superantes in suo sanguine insidias Iudeorum, de malis eum circūstantibus liberaret. Huiusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est, sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen à sacrilegio priuat Antiochum, sicut arbitrati sunt, qui hæc ad illius gratiam cōscripsere. Non enim præsumpsit aliquid tale, ut ad templum accederet: sed sic autem inuenit non sperans. Fuit ergo uoluntatibus iniquis impius, & nihilominus sine deo, quāta iussit mēdacij superfluitas, quā ex ipsa re cognoscere ualde facillimum est. Nō enim circa solos Græcos discordia legū esse dignoscitur, sed

sed maxime aduersus Aegyptios & plurimos alios. Quem enim chorum nō contigit aliquando circa nos peregrinari: ut aduersus solos renouata coniuratione, per effusionem sanguinis ageremus: uel quomodo possibile est, ut ad has hostias oēs Iudei colligerētur, & tantis milibus ad gustanda uiscera illa sufficerent, sicut agit Appionē uel cur inuentum hominem quicumque fuit (nō enim suo nomine conscripsit) aut quomodo eum in suam patriam rex nō cum pompa deduxit dum posset. Hoc faciēs, ipse quidē putari pius, & Græcorum amator eximius, assumere uero contra Iudeorum odium solatia magna cunctorum. Sed hæc relinquo: insensatos enim, non uerbis sed operibus decet arguere: Sciunt igitur omnes, qui uidere constructionem templi nostri, qualis fucrit, & intransgressibilem eius purificationis integritatem. Quatuor enim porticus habuit in circuitu, & harum singulæ propriam secundū legem habere custodiam. In exteriorem itaque ingredi licentia fuit omnibus etiam alienigenis: mulieres tantummodo mēstruate transire prohibebantur. In secundam uero porticū cum sit Iudei ingrediebantur: eorumq; cōiuges cum essent ab omni pollutione munda. In tertiam, masculi Iudeorū munda existentes atque purificati. In quartam autem sacerdotes, stolis induti sacerdotalibus. In adytum uero soli princeps sacerdotum, propria stola circumamicti. Tanta uero est circa omnia prouidentia pietatis, ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutū sit. Mane etenim aperto templo, oportebat facientes traditas hostias introire: & meridie rursus, dum clauderet templum. Denique ne uas aliquod portari licet in templum, sed erant in eo solummodo posita altera mensa, thuribulum, candelabrum, quæ omnia & in lege conscripta sunt: Etenim nihil

amplius neque ministeriorum aliquorum ineffabilem agitur, neque intus ulla epulatio ministratur. Hæc enim quæ prædicta sunt, habent totius populi testimonium manifestum, rationemque gestorum. Licet enim sint tribus quatuor sacerdotum, & harum tribuum singule habeant hominum plusquam quinque milia, fit tamen observatio particulariter per dies certos: & his transactis, alijs succedentes ad sacrificia ueniunt: & congregati in templum mediante die à præcedentibus clauēs templi, & ad numerum omnia uasa percipiunt, nulla quæ ad cibum aut potum attineant in templo delata. Talia namque etiam ad altaria offerre prohibitum est, præter illa quæ ad sacrificia præparantur. Quid ergo Appionem esse dicimus, nisi nihil horum examinantem, uerba incredula protulisse? Sed turpe est, historię ueram notitiā si proferre Grammaticus non possit. Et sciens templi nostri pietatem, hanc quidem prætermisit. Homines autem Græci comprehensione finxit, & pabulum ineffabile, & ciborum opulentissimam claritatem. Et peruios ingredientēs, ubi nec nobilissimos Iudeorum licet intrare, nisi fuerint sacerdotes. Hæc ergo pessima est impietas, atque mendacium spontaneū, ad eorum seductionem, qui noluerunt discutere ueritatem. Per ea siquidem mala ineffabilia, quæ prædicta sunt, nobis detrahere tentauere. Rursumque tanquam pijsimus deridet, adiiciens fabule inania facta. Ait enim illum retulisse, dum bellū Iudæi contra Iudeos haberent, longo quodā tempore in aliqua ciuitate Iudeorum, qui in ea Apollinem colebant, uenisse ad Iudeos, cuius hominis nomen dicitur Zabidon: Deinde qui eis promississet traditurum se eis Apollinem deum Dorienſium: uenturūque illum ad nostrum templum, si omnes ascenderent, & adducerent omnē multitudinem

Aliud
Appio-
nis ſig-
mentū.

dinem Iudæorū. Zabidon uero fuisse quoddā machinamentum lignēū, & circūposuisse sibi, & in eo tres ordines infixisse lucernarū, & ita ambulasse, ut procul stantibus appareret, quasi stella per terram iter agens. Porro Iudæos inopinabili uisione obstupuisse, & lōge cōstitutos tenuisse silentiū. Zabidon uero multa quiete ad templum uenisse, & aureum detraxisse asini caput. Sic enim urbane conscribit, & rursus Doram uelociter aduenisse. Igitur & nos dicere possumus, quia asinū, hoc est semetipsum, Appion grauat, & facit stultitia simul & mēdacijs oneratū. Loca nanq; quæ non sunt, conscribit: & ciuitates nesciens transfert. Idumæa enim prouinciæ nostræ cōfinis est, posita iuxta Gazam, & nulla ciuitas huius Dora nuncupatur. In Phoenice uero iuxta montem Carmelum Dora ciuitas appellatur, in nullo concordans Appionis oblocutionibus. Quatuor enim dierū itinere procul est à Iudæa. Cur itaq; nos rursus accusat, eo quod nō habeamus cōmunes cū alijs deos, si sic facile credidere patres nostri ad se uenturum Apollinem, & cū stellis eum ambulare super terram putauere? Lucernā enim primo nūquā uidere, qui licet & tanta & talia cōcelebrant candelabra. Sed nec aliquis ei ambulanti per prouinciā ex tātis milibus obuiauit. Desolatos etiam uiros custodibus comperit, & hoc tempore prælij. Cetera iam relinquo. Ianuæ uero templi altitudine quidē erant cubitorum sexaginta, latitudine uero uiginti, omnes deauratæ, & penē auro puro confectæ. Has clauderant nō minus quā uiri ducenti diebus singulis: & relinquere eas apertas, nefandissimū nimis erat. Facile eas lucernifer ille aperuisse creditur, qui solus etiam habuisse asini caput æstimabatur: quapropter dubium est, utrum hoc caput Zabidon denuo reuocauit. An certe sumens Appion, introdu-

xit in templum, ut Antiochus inueniret? Vnde ut secundo Appioni aliquā mentiendi daret occasionem, & conscribendum banirantium per deum factorem cœli & terræ & maris nulli Iudæos facturos alicigenæ, & maxime Græcis. Oportebat autem mentientem absolute dicere, nulli facturos alicigenæ, & magis Aegyptijs, sic etenim ab initio poterant eius figmenta de iureiurando congruere: Ab Aegyptijs utiq; nō propter malignitatē suam, sed propter calamitates expulsi sunt. A Græcis autē plus locis quā studijs sumus abiuncti, ita ut nullæ inter nos & illos inimicitie & zelotypie esse noscantur. E diuerso nanq; multos eorum ad nostras leges contigit accessisse, quorum quidam permansere, quidā uero perdurare nō ferentes, denuo recessere. Hoc tamē iusiurandum nunquā se quisquā audisse meminit apud nos habitum, sed solus Appion (ut uidetur) audiuit. Ipse utiq; cōposuit nimis. Igitur hæc maxima cōpositio, etiam in futuro dicenda, Appionis admiratione dignissima est. Quarum rerū hoc affirmat indicatiū, quia neque legibus iustis utamur, nec deum colamus ut cōuenit, & diuersis gētibus seruiamus, & calamitates quasdam circa ciuitatem sustineamus, cum utiq; principalis ciuitas Romanorū sit, cuius ciues soli ab initio regnare atq; nō seruire cōsueuerunt. Quis etenim ab horū magnanimitate se ualeat abstinere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonē quē Appion locutus est, quando paucis contigit in principatu cōtinue præsidere, & nō rursus alijs facta mutatione seruire. Plurimæ nanque gentes alijs obedire coactæ sunt: soli autem Aegyptij, eo quod refugiant (sicut aiunt) in eorū prouinciam dii, atq; saluentur migrantes in effigies bestiarum, honorē præcipuum inuenerunt, ut nulli famularentur horum qui Asiam Europamq; tenuere: qui scilicet

scilicet unam diem ex æuo totius seculi nō habuere libertatem, neq; apud indigenas dominos, neque apud externos. Nā quemadmodū eis usi sint Persæ, nō semel solummodo, sed frequenter uastantes urbes, templa uertentes, amputatos apud eos interficientes deos, impropere nō studco. Nō enim conuenit stultitiam nos indocti Appionis imitari: qui neq; casus Atheniensium, neq; Lacedæmoniorum animo suo cōcepit, neq; alios quidem fortissimos, quorū summi diuersis uitæ sunt calamitatibus sauciati. Dimitto dirutam Atheniensium arcem, templū Ephesinū & Delphos, aliāq; multa, pro quibus intulit, sed potius inferētibus impropria. Nouus autē accusator nostrorum Appion inuentus est, malorū suorum apud Aegyptum gestorū prorsus oblitus. Sed Sesostris eum, quem refert fabula regē fuisse Aegypti, ut creditur, excacauit. Verūtamen possumus & nos dicere nostros reges Dauid & Salomonem, qui multas subdidere gentes. Sed de his modo supersedendum est: quæ uero cunctis nota sunt, Appion modis omnibus ignorauit: quoniam Persis, & post illos principibus Asiæ Macedonibus, Aegyptij quidē seruiere, nihil differentes à famulis. Nos autem liberi cōsistentes, etiam ciuitatum in circuitu positarum tenuimus principatum, annis uiginti & cētum, usq; ad Pompeium Magnum: Et dum uniuersi sunt expugnati à Romanis principibus, omnīū soli propter fidem suam maiores nostri auxiliatores & amici fuere. Sed queritur quia uiros mirabiles nō præbuimus, uel ut quorundam artium inuectores, & inter hos enumerat Socratem, & Zenonem, & Cleanthem, & aliquos huiusmodi. Deinde quod potius est mirandum, semetipsum his adiecit, & beatificat Alexandriam, quia ciuem talem habere meruit, quodrite facit. Oportebat enim ut ipse sui testis existe-

ret, qui alijs omnibus sic importunus & callidus esse uidebatur, & uita uerbôq; corruptus. Quapropter recte quilibet Alexandriae cōdoletur, si super isto aliquid magni sapuerit. De uiris autē qui suere apud nos titulo nullo laudis inferiores, sciūt qui uoluerint nostrae antiquitatis libris incumbere. Reliqua uero quae in accusatione conscripta sunt, dignū erat forte sine satisfatione relinquere, ut ipse sui potius & aliorū Aegyptiorum accusator extaret. Queritur enim eo quod animalia cōsuetā sacrificemus, & nō uescamur carnibus suillis: Sed & circuncisionē genitalium uehementē irridet. De nostrorum quidē animalium peremptione, cōmunio nobis est cum alijs hominibus uniuersis. Appion autem sacrificantes nos redarguens, increpat semetipsum, cū genere sit Aegyptius. Nō enim Græcis aut Macedonibus aduersatur. Isti enim optāt sacrificare Hecatomben, id est, centum bouum, suis dijs, & sacerdotibus utuntur ad epulas. Quae cum ita sint, nō propterea cōtigit mundum animalibus desolari, quod Appion expauit. Qui tamen si solennitates Aegyptiorum sequerentur, mundus quidem hominibus ferocissimis aut bestijs impleretur: quas isti iudicantes deos, diligenter enutriūt. Etenim si quis eū cōsuleret, quos putaret omnium Aegyptiorum esse sapiētes atque deicolae, sacerdotes sine dubio fateretur. Haec enim duo dicuntur sibi met ab initio à regibus esse praecepta, ut deos colant, & sapientiam diligant: quod illi facere praecipue iudicantur: qui tamen & circunciduntur omnes, & à porcinis abstinent cibis. Sed neque ullus alter Aegyptiorum cum eis dijs sacrificare dignoscitur. Cecus igitur fuit Appion, quando pro Aegyptijs nostras detractiones cōponens, illos uidetur potius accusare, qui nō solum utuntur solennitatibus, quas in nobis culpat iste: sed etiam alios circuncidi

circumcidi docēt, sicuti dixit Herodotus. Vnde recte mihi uidetur Appion, propter patriæ suæ leges multam soluisse blasphemie. Etenim necessario circumcissus circa genitalia, uulnera ei facta nihil ei circum profuerunt, & putrefactis magnis doloribus expirauit. Oportet enim bene sapiētes in legibus proprijs circa pietatem integre permanere, & aliorum minime permanere. Iste uero suas quidē leges effugit, de nostris uero mentitus est. Hic itaque terminus uitæ fuit Appionis. Sed & noster hic iam finem liber accipiet.

Quoniam uero & Apollonius Molon, & Lysimachus, & alij quidam, tam per ignorantia quam per insaniam de legislatore nostro Mosc, & legibus uerba protulere, nec iusta nec uera: dum illi quidē uelut mago atq; fallaci derogant, leges autē malitiæ apud nos nulliusq; uirtutis affirmant esse doctrices, uolo breuiter & de omni cōuersatione nostra, & de particulari (sicuti potero) proferre sermonē. Reor enim fore manifestū, quia & ad pietatem alterutrū, uniuersalemq; clementiam: insuper ad iustitiam laborūmq; tolerantiam, & ad cōtemptum mortis optimas leges positas habeamus. Rogo tamen lecturos, ut nō cum inuidia exequantur huius operis lectionem. Non enim proposui laudes conscribere nostrorum: sed aduersus eos, qui nos plurimum & fallaciter accusarunt, satisfactionē hanc puto esse iustissimam. Proinde accusationem Apollonius non continue, sicut Appion, instituit, sed dispersim. Quippe tamen aliquando quidem nos sine deo & hominibus odiosos appellat, aliquādo uero formidinem nobis improperat: & ē diuerso, rursus aliquando de præsumptione fastum gentis nostræ queritur. Dicit autem etiam stultiores Barbaris: & propterea nullum inuentum nos solos uitæ utile comperisse. Hæc autem omnia manifeste redarguuntur, dum uni-

uersa contrario quàm ab eo sunt dicta monstrantur, & legibus imperata, & à nobis cum omni integritate gesta. Si uero coactus fuero facere mentionem legum contrariarum apud alios constitutarum, cuius rei culpabiles illi sunt, qui nostras solennitates tanquàm malas dicere uoluerunt? Quibus neutrum puto remanere quod dicant, neque quia eas habemus leges, quarum ego capitales & summas ad increpandum positurus sum, æque, quia præcipue in legibus proprijs perduramus. Paululum ergo sumens onus, uolo prius edicere, qui sint eorum qui sine lege & ordine uiuunt. Hi qui ordinis & communium legum amatores extiterunt, & primi hoc inchoauerunt, recte mansuetudinem nostramque uirtutem præstare dicendi sunt. Denique conantur singuli eorum gesta sua ad antiquitatē referre, ut imitatores aliorum uideantur existere, & nō ipsi potius alijs, ut legitime uiuere debeant, exponere: His igitur hunc in modum habentibus, uirtus legislatoris est meliora cōsiderare: & his qui usuri sunt legibus, quas posuerit, satisfaccere, quia rectæ sunt. Populi uero est, ut in omnibus quæ cōstituta sunt, perduret: & neque felicitate procedente, neque calamitatibus aliquid horum immutet. Dico igitur nostrum legislatorem, quorumlibet qui memorantur legislatorum antiquitate præcedere. Lycurgus enim & Solon, & Zalcucus Locrenus, & omnes qui apud Græcos mirabiles sunt, nouelli atque recentes, quātum ad illum comparati, esse noscuntur: quando nec ipsum nomē legis fuisse olim apud Græcos agnoscitur. Testis Homerus est, qui nusquam in opere suo hoc usus est nomine. Non enim secundum legem, sed indiffinitis sententijs, & regum præceptionibus, populus regebatur. Vnde etiā multo tempore permansere, tantum moribus utentes, & nō scripto, & multa horum semper secundum euentum casuum

casuum permittentes. Noster uero legislator antiquus existens, hoc etenim undique manifestum est, etiam apud eos clarum, qui semper contra nos loquuntur: semetipsum prae-buit optimum principem populorum, et consiliatorē magnū. Sed instructionem totius legis uitae constringens, eis suasisit hanc libenter excipere, et firmissime inclyta scientia custodire. Primitus autem eius magnitudinis opera uideamus. Ille namq; progenitorū nostrorū relinquentiū Aegyptum, et ad terram propriam remeātium, multa milia sumens, ex plurimis et impossibilibus rebus cautiissime liberauit: et in aquosam eos, et multum arenosam oportebat transire uiam, bellāq; deuincere: et filios ac uxores, praedamq; bello seruare: in quibus dux egregius et cōsiliarius sapiētissimus, et tutor ueracissimus fuit uniuersorū. Omnē siquidem multitudinem in semetipsum pendere fecit, et cū omnia quae uellet persuadere posset, in nullo horum uindicauit sibi met potestatem: sed in quo maximo tempore potestatem sibi met arrogant, et tyrānidem praesules rerū, et populum frequenter plurima iniquitate uiuere cōsuescunt, in hac ille potentia constitutus, ē diuerso magis iudicabat agendum pie, et plurimam exhibere alijs aequitatem, ipse uirtutem praecipuam se credens cunctis ostendere, et salutem firmissimam praebere sequacibus bona uoluntate. Et maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte iudicabat, ducem atque consiliatorem se deum habere: et primitus sibi met satisfaciens, quia secundum illius uoluntatem uniuersa gereret atque tractaret, credidit modis omnibus oportere, ut etiā apud plebē haec opinio permaneret. Namque dum respicere suam uitam credunt, delinquere non praesumunt. Huiusmodi quidē noster legislator fuit, non magus, non fallax, sicut derogatores iniuste prommm s nunciant:

nunciant: sed quales apud Græcos gloriantur fuisse Minorem: & post eum legiflatores alij. Nanque quidem eorum leges positae animo dicebant, alij uero eas in Apollinem & uaticinium Delphicum referebant, siue pro ueritate hoc credentes, seu facile suadendum iudicantes populo. Qui uero præcipuas leges instituerint, uel qui iustissime de dei fide cognouerint, licet hoc ex ipsis legibus facta cõparatione conspiciere. Iam enim de ipsis tempus est disputandi. Igitur infinitae quidem particulatim, gentiũ atq; legum apud cunctos homines differentiae sunt. Alij siquidẽ monarchis, alij uero populo potestatem reipub. cõmiserunt. Noster uero legislator nihil horum intendens, ueluti si quis hoc dicendo mensuram transcendat uerbi, diuinam rempublicam declarauit: deo principaliter conuersationem nostrã atque potestatem excellenter assignans, & satisfaciens eum cunctos inspicere, tanquã causam bonorum omnium uniuersis hominibus existentem: & quaecunque cõtingit eos in angustijs supplicasse, illius non latuisse uoluntatem, neq; quicquã eorum quæ gessere, uel si quid aliquis apud semetipsum potuit cogitare. Vnum uero cum esse monstrauit, & ingenitum, immutabile per tempus, æternum, & omni specie mortali pulchritudine differentem, & ipsum nobis notum: qualis autem sit secundum substantiam, prorsus ignotum. Hæc itaque ut de deo saperent prudētissimi Græcorum, qui quidem eruditi sunt, illo utique sciendi præbente principia, nunc dicere prætermitto, quia non optima & congrua dei naturæ atque magnificentiae sunt, ualde testatur. Pythagoras enim, & Anaxagoras, & Plato, & post illos philosophi Stoici, & penè cuncti, uidetur de diuina sapuisse natura. Sed hi quidẽ ad breue philosophantes, populo supstitutionũ opinionibus iam cõscriptã ueritatẽ dogmatis proferre

proferre timuere. Noster uero legislator opera præbens
consonis uerbis suis, nō solum his qui cū eo erant satisfecit,
sed etiā qui ex illis semper erant nascituri, hoc immutabili-
ter inspirauit, & causam legislationis ad utilitatis modum
semper adduxit. Non enim partem uirtutis dei culturā di-
xit, sed huius partes alias esse perspexit atq; cōstituit. Idē
fortitudinē, iustitiā, & in omnibus ciuium concordiam ad
alterutros. Cunctæ nanq; actiones & studia, uniuersiq; ser-
mones, ad diuinā referuntur per omnia pietatem. Nō enim
hoc inexamiatum aut indefinitū ulterius dereliquit. Duo
siquidē sunt totius discipline & moralis institutionis mo-
di, quorum unus quidē sermone doctor est, alter uero exer-
citatione morum: quæ cum ita sint, quidam legistatores sen-
tendo sunt discreti, & alterum horum modū sibi placitū
assimilantes, alterum reliquerunt. Sicuti Lacedæmonij qui-
dem & Cretes moribus erudiebantur, non uerbis: Athe-
nienses uero, & penē omnes alij Græci, quæ quidē oportet
agi percipiebant suis legibus: asuescere uero ad hæc ope-
ribus, minime ualuerunt. Noster autem legislator hæc ambo
multa diligentia coaptauit. Nam nec exercitationes mo-
rum dimisit non traditas, neque leges sermone reliquit in-
computas. Sed mox à primo inchoans cibo, & unicuique di-
cto cōueniēte, nihil neq; minimarū escarū sub potestate uo-
luntatis utentium dereliquit. Sed & de cibis quibus conue-
nit abstineri, & qui sumendi sunt, uel quæ dieta commu-
nis esse uideatur, necnon & de operibus, labore simul &
reque, terminum atque regulam posuit legem: quatenus
ueluti sub patre atque domino uiuētes, neque uolētes quic-
quā neque per ignorantiam delinquamus. Nō enim igno-
rantibus poenam posuit, sed optimam & necessariā corre-
ptionem mōstrauit legē. Quapropter nō semel audire, nec
secundo

secundo uel sæpius: sed in unaquaque septimana, alia opera relinquentes, ad legis auditionē congregari præcepit uniuersos, eamq; perfecte cōdiscere, quod scilicet omnes legislatores reliquisse noscuntur. Et intantum plurimi hominum porrò sunt, ut secundum proprias uiuāt, quia penè eas ignorant. Et cum peccauerint, tunc agnoscunt ab alijs, quam legem probantur esse præuicati. Sed etiam uiri maxima cū gloria & principalia gubernantes, profitentur ignoratorem. Scitos nanque sibi faciunt aspidere ad dispensationem rerum, & experimentum legis habētium: Nostrorū uero quemlibet cum legis interrogat, facilius quàm nomē suum recitat. Vniuersas quidem mox à primo sensu eas discētes, in animo uelut inscriptas, & rarius quidē quilibet trāsgrēditur. Impossibile autem est supplicium deuitare peccantē. Hoc itaque primum omnium mirabilem consonantiam nobis instituit. Nam unam quidem habere & eandem de deo sectam, uita uero ac moribus differre, nihil ab inuicem optimam moribus hominum potest celebrare concordiam. Apud nos etenim solos, neque de deo quilibet sermones audiet alterutris aduersarios, sicut multa similia apud alios fieri comprobantur: cum non solum à fortuitis, quod uisum fuerit unicuique, profertur: sed etiam apud quosdam philosophorum hoc crebro præsumitur: quando alij quidem totam dei naturam sermonibus perimere tentauerunt: alij uero eius prouidentiam ab hominibus abstulere. Neque in studijs uitæ differentia ulla conspicitur, sed communia quidem opera omnium apud nos existunt. Vnus non de deo sermo concors est, asserens illum cuncta respicere, sed etiam de ipsius uitæ studijs. Et quoniam oportet omnia alia ad terminum diuinæ pietatis adduci: à mulieribus nostris & à seruis quilibet auerti. Pro qua re illatas nobis calumnias •

calumnias à quibusdam, cur non exhibeamus uiros inuen-
tores nouorum operum seu uerborum contigit oriri. Alij
siquidem in nulla re paterna perdurare optimum esse pu-
tant, & præcipue transgressoribus sapientie robur assi-
gnant. Nos autem è diuerso, unam esse prudētiam atque
uirtutes existimamus, nihil penitus uel facere uel cogitare
contrarium his, quæ antiquitus sancita noscuntur: quod
scilicet indicium legis est optimo fœdere constitutæ. Nam
ea quæ nunc non habent modum, experimento sæpe correa-
pta redarguuntur. Apud nos autem, qui credimus ab ini-
tio positam legem diuina uoluntate, nihil aliud pium est,
quàm hanc sub integritate reseruare. Quis etenim eius
quicquàm mouere potest, aut quid melius adinuenit, uel
quis ab alijs tanquàm præcellentius ad statum reipublicæ
nostræ migravit: aut quæ poterit esse melior atque iustior,
quàm ea quæ deum quidem principem omnium esse confir-
mat. Sacerdotibus autem in communi quidem res preci-
puas dispensare permittit. Summo uero pontifici aliorum
sacerdotum principatum competentem iniungit. Quos
utique non diuitijs, neque alijs quibusdam spontaneis au-
ditatibus præcellentes, legislator ad culmen huius honoris
instituit: Sed quicumque sapientia uel temperantia alijs præ-
stare noscuntur, eis præcipue culturam diuinæ placationis
coniunxit. Apud hos igitur, & legis & aliorum studio-
rum integra diligentia custoditur. Contemplatores etenim
omnium, atque iudices contemptionum, & punitores cul-
pabilium sacerdotum esse decreti sunt. Quis ergo prin-
cipatus, quod regnum erit hoc sanctius, uel qui honor deo
potius cooptabitur, cum omnis quidem populus sit præpa-
ratus ad pietatē, summa uero diligētia sacerdotibus sit in-
dicta, & uelut quedā festiuitas gubernetur uniuersa respu-
blica?

De sacer-
dotibus.

De cultu
diuino.

blica? Cum enim ministeria sua numero paucorum dierum alienigenæ custodire nequiverunt, ea uidelicet sacrificia nominantes, nos cum multa delectatione, & incommutabili uoluntate solénitatis opus per omne seruamus æuū. Quæ igitur sunt præcepta uel interdicta simplicia, siue nota, dicamus. Primum quidem de deo est, dicens: Deus habet omnia, perfectus, beatissimus, ipse sibi cunctisq; sufficiens, principium & mediū & terminus. Inter omnia operibus quidē & muneribus clarus, & totius rei manifestus. Forma uero & magnitudine nobis inenarrabilis. Omnis namque materies comparata ad huius imaginem, licet sit pretiosa, tamen pro nullo est: cunctaque ars ad illius imitationis inuētum, extra artem esse cognoscitur: nihil simile neq; uidemus, neq; possumus suspicari, neque conijcere. Sanctum est: Videmus eius opera lumen, cœlum, terram, solem, lunam, flumina, mare, animalium nationes, reditutiones fructum: hæc deus fecit, non manibus neq; laboribus, neque quibusdam indiguit sibi cooperantibus, sed ipso uidente bona repente facta sunt. Nunc homines cōuenit uniuersos, siqui uolunt, eum placare exercitatione uirtutis. Modus enim diuinæ placationis iste sanctissimus est. Vnum templum unius dei, commune omnium communis dei cunctorum. Gratum namq; semper est omne quod simile est. Hunc placant quidem sacerdotes semper. Præcedit uero istos primus secundum genus, qui ante alios sacerdotes sacrificabit deo, custodiet leges, de dubijs iudicabit, & punit lege cōuictos. Huic quisquis non obedit, supplicio subiacebit, tanquā qui in ipso deo impie gesserit. Hostias immolat, non ad crapulam nostram uel ebrietatem attinentes. Hæc enim non placent deo: quæ res occasio potius iniuriarum simul & expensarum est. Deus enim temperatos, ordinatosq;

& boni

et boni generis diligit, et ut præcipue sacrificantes caste uiuamus. In sacrificijs autem pro cõmuni salute primũ oportet orare, deinde singuli pro semetipsis, quomodo omnes socij sumus. Et qui hoc consortium suæ uitæ præponit maxime, deo gratissimum est. Supplicatio uero fit ad deũ uotis ac precibus, non ut bona præstet. Hec enim ipse sponte contulit uniuerfis, et uno deposuit. Sed ut hoc suscipere ualeamus, susipientesq; seruemus, purificationes in sacrificijs lex decreuit. De omni excubij excommunicatione à muliere facta, et alia multa conscribere, ualde longissimũ est. Huiusmodi erga de deo, et eius placatione sermo est. Ipse autem simul etiam lex est. Quosdam autem mouit lex ^{De con-} per mixtionem per naturam ad coniugem, si tamen pro ^{iuigio.} filiorum causa procreandorum agatur. Masculorum uero in masculos ualde iudicauit inimicas: et tentantes horum, morte decreuit dignos. Nubere uero iubet, non respicientes ad dotem, neque uolenter arripere, sed neque dolo uel fallacia suadere. Dispensationem uero potius fieri per eũ, cuius noscitur esse potestatis, et per cogitationem opportunam. Mulier autem inferior, inquit, est uiro per omnia. Obedit igitur non ad iniuriam, sed ut sit sub regimine constituta. Deus enim uiro potestatem dedit. Cum hac ergo coire decet maritum solummodo. Alterius uero experientiam habere nequissimum. Siquis autem hoc egerit, declinatio nulla mortis. Neque uim fieri uirgini alteri desponsatæ: neque si suaserit, nuptæ filios nutrire præcepit. Vniuerfis autem mulieribus interdixit, uel celare quod statum est, uel aliam machinationem corrumpere filij. Namq; moecharix est anima demoliens, et genus imminuens. Igitur si quis ad concubitum, corruptionemque transierit, immundus. Oportet autem etiam post legalem commixtionem uiri, mulie-

De fune-
ribus.

res lauare. Hoc enim partem animæ pollueret iudicauit: inflata namq; corporibus uulneratur. Dum hoc fit aliquam propter purificationis causam, talibus imperauit. Sed neq; in filiorū natiuitatibus cōcessit epulationes aggregari, & fieri occasiones ebrietatis: sed temperatū esse repente principium. Iussitq; literis crudiri propter leges, & nosse progenitorum actiones, ut actus imitētur: & cū legibus educati, neq; transgrediātur, neque cogitationē ignorationis habere iudicentur. Prospexit autē etiā funeribus mortuorū, benēq; pretiosē ad sepeliendū celebrantur exequiæ. Neque insignium fabricā sepulchrorū, sed necessaria quidē circa prolationē funeris imperauit domesticos adimplere. Omnibus autē uiuentibus legitimū esse constituit, ut aliquo moriente & cōcurrant, & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiā domesticos funere celebrato: ut longe procul sit, quā sic uideatur quis mundus esse, cum fecerit homicidiū. Parentū honorē post deū esse cōstituit: Et qui nō repensat eorū gratiæ, sed in qualibet parte cōtristat, præcepit esse lapidandum. Iubet etiā omnibus senioribus honorē iuuenes exhibere, quoniā cunctorum senior deus est. Nihil prætermittit celebrandum apud amicos: nō enim amicitie sunt apud eum, cui omnia non creduntur. Et licet aliquæ inimicitie proueniant, prodi tamen ad arma prohibuit. Si quis autem arbiter munus acceperit, morte multatur, deficiens quod iustum est, & auxilium reis offerens. Quod quisquā non posuit, nō auferat: & aliena non tangat: mutans non accipiat usuras. Hæc, & his multa similia, communionem cōtinent nostrorum inter alterutros. Quomoda autem etiam de domestica cura circa alienigenas habenda, docuerit legislator, referri dignum est. Videbitur enim omnibus optime. prospexisse deum, co
ita sen=

itaſſentiente. Neque propria corrūpimus, neque participa-
 ri rebus noſtris uolentibus inuidemus. Quicunque enim uo-
 lunt ſub noſtras conuerſari leges, accedētes ad ea cum mu-
 nificentia ſuſcipit, non genere ſolummodo, ſed etiam uolun-
 tate uitæ putans eſſe conſortium. Eos autem, qui tranſito-
 rie miſceri ſolennitatibus, non alia tamen exhibenda conſti-
 tuit. Idem omnibus præbendum, ignem, aquam, cibum, iter
 oſtēdere, non ſpernere aliquem inſepultum: Miſiſſime etiā
 circa hoſtes quæ ſunt agenda ſanciuit, ut neque terra eorū
 exuratur, neque arbores fertiles incidantur: Sed etiam ſpo-
 liari eos qui in bello cecidēre, interdixit: & captiuis pro-
 ſpexit, quatenus eorum amoueatū iniuria, & maxime ſœ-
 minarum. Sic autem alumnis manſuetudinem atque clemen-
 tiam ſtudiuit edocere, ut etiā de animalibus irrationabilibus
 non taceret: ſed horum tantummodo utilitatem legitimam
 concedens, ab omni nos alia cauſa prohibuit. Quæcunque
 enim ueluti ſupplicantia oriuntur in domibus, hæc interdixit
 occidi: ſed neque parentes denique præcepit auferri. Et
 licet inimica ſint animalia, eis tamen parcendum eſſe ſanci-
 uit. Sic undique, ea quæ ad manſuetudinem pertinent obſer-
 uauit: doctrinalibus quibus quidem, ſicuti prædictum eſt, le-
 gibus utens, & alia rorſus contra tranſgreſſores cauſa pu-
 nitionis ſine excuſatione deſigens. Damnum nanque in plu-
 rimis cauſis tranſgredientium, mors eſt. Si adulterium cō-
 miſerit aliquis, ſuum puellæ fecerit. Si maſculo turpe tenta-
 mentum præſumpſerit, lege comburatur, aut patiatur ſuſti-
 nere tentatus. Similiter autem eſt lex inuitabilis & in ſer-
 uis, ſed etiam de menſuris, uel ſi quis de ponderibus dolum
 fuerit operatus, & de iniuſta uenditione, ac fraude uel fide
 traxerit alienam rem, aut quod non poſuit, abſtulerit: cohi-
 bendi hi ſunt uindicta, nō quali apud alios, ſed nē ualde ma-

iori. De iniuria uero parētum, uel impietate quæ sit in deo, licet tentet hoc aliquis, mox peribit. His itaque secundum legem uniuersam honor tribuitur, non argenti, non auri, neque coronæ capitis, aut cuiusdam prædicandæ festiuitatis: sed unusquisque testem habens consciētiam suam, ualde proficit, legislatore prophetante, et de eo fidem condonāte firmissimā his qui seruauerunt leges: et licet pro eis mori contingat aliquibus, concurrunt tamen alacres ad occasum. Dedit enim deus rursus fieri, ut uita melior possit ex mutatione conferri. Piget itaque nunc hoc me cōscribere, nisi opera essent omnibus manifesta. Quoniā multi et plerumque olim nostrorum progenitorum, ne uel sermonem solummodo extra legem proferrent, omnia passi sunt sustinere uiriliter: uel si honorari cōtigit apud omnes homines nostram legem, et uoluntariam legis consequentiā esse manifestam, imbuebant Græcos maiores nostri, etiam extra regionem propriam constituti: huiusmodi siquidem rectā sententiam habent, et tam gloriosam de deo: talesque leges multo sæculo sic firmissime custodiri, omnes arbitror admirari, propter frequentes apud nos factas mutationes. Denique eos qui cōscribere proxime de repub. et legibus tētauerunt, tāquā de incredibilibus compositionibus quidam frequenter accusant, dicētes, quoniam impossibilia sumpserint argumēta. Et alios quidem relinquo philosophos, quicunque huiusmodi negotium in suis cōscriptionibus habuerunt. Plato mirabilis apud Græcos, tāquā de honestate uirtute præcedens, et uirtute sermonum et per uirtute philosophiæ cunctos excellens, ab his qui dicebāt pessimum esse de repub. cōscribere illusum et diuulgatus, penē perēptus est: cum utique qui illius uerba considerauerit, frequenter et facile reperiet, quæ etiam consuetudini plurimorum proxima

Plato perēptus.

proxima esse noscuntur. Ipse siquidem Plato confessus est, quia ueram de deo opinionem propter ignorantiā plebis proferre securum non est. Sed Platonis quidem uerba uana esse putāt, et multa potestate composita atque cōscripta, et maxime de legislatione prolata. Lycurgi uero mirantur, et Spartani cuncti concelebrant, quoniam illorum legibus plurimo tempore perdurauerunt. Ergo hoc manifestū uirtutis indicium est, in legibus permanere. Si uero Lacedæmonios admirantur, illorū tempus assumāt, sciētes amplius duobus milibus annis nostrā cōstitisse Rē. Et ipse super hęc sciant, quoniā Lacedæmonij quidē omni tempore quo apud se habuere libertatem, perfecte uisi sunt custodisse leges. Cum uero circa eos factæ sunt fortunæ mutationes, penē cunctarū legū obliiti sunt. Nos autē multis casibus cuoltis propter regum Asiæ mutationes, neq; in nouissima mala ueniētes, à legibus sumus alienati: nō uacationis, nec epulationis causa seruantes eas: quando siquis considerare uoluerit multo ampliori testimonio maiores excubias et labores nobis quā Lacedæmonijs uidebit impositos. Illi siquidem operātes terrā, et neque circa artes exercitiū habētes, sed ab omni operatione remissiores, pingues, et corpore pulchri in ciuitate degebāt, alijs ministeris in omnibus uitæ necessarijs rebus utētes et cibum paratū ab illis accipiētes, solū opus bonum atq; clemēs iudicātes ad faciendū et patiendū, quatenus praeualerēt aduersus omnes, contra quos bella susciperēt, quia neq; hoc adipisci potuerūt, dicere superpono. Nō enim singuli solūmodo, sed multi frequenter eorū subito legis praecepta negligentes, semetipsos cum armis hostibus tradidere. Putāsne, et apud nos, non dico tāti, sed duo uel tres agniti sunt, proditores effecti legum, uel mortē, non dico illā, facile quæ solet praeliātibus

cuenire: sed eam quæ cum multa corporum afflictione, & multa crudelitate uidetur accedere, Quam (ut ego puto) quidam prævalentes, nobis non per odium subiectis imposuere, si qui sunt homines, qui nō tantummodo esse credant pessimum, si agere quicquā extra leges suas uel sermonē apud eos dicere compellantur. Non tamen mirari decet, si mortē fortissime toleramus pro legibus, & ultra alios uniuersos. Non enim quæ leuia uidentur nostris studiis alij facile patiūtur, hoc est, operationem, cibiq; simplicitatē: & ut nihil frustra, neque fortuito, quod quisq; desiderat uescatur, aut bibat, aut ad cōcubitum quēlibet accedat, aut splēdide uestiatur, aut sine nobilitate uacet. Sed illud attendendum est, si gladijs utentes, & hostes ab inuasionē fugātes, præcepta legis circa cibos nequaquā infringimus. Nobis itaque gratum est propter hæc legibus obedire, & illis fortitudinis causas ostendere. Proinde Lysimachi & Molones, & quidem huiusmodi alij conscriptores, improbi, sophistæ, adulescentium deceptores, quasi uehementer nobis prauissimis existentibus, derogare contendunt. Ego nollem de legibus alienis examinationem efficere. Noster enim mos est propria custodire, non aliena potius accusare. Et ut neque irridere, neque blasphemare debeamus eis, qui apud alios putantur dii, aperte nobis legislator interdixit propter ipsam appellationem. De accusatoribus autem proiectiones suas non increpare uolentibus, tacendum non est, cum utiq; nō à nobis nunc sermo compositus eos arguere uideatur, sed à multis probabiliter iam præmissus. Quis igitur eorum qui apud Græcos sapientia sunt mirabiles; nō redarguit nobilissimos poëtas & præcipue legeslatores, quoniam huiusmodi sectas de deis ab initio popularis inseruere, dicentes eos è numero quidem quantos ipsi uolueret,

luere, ex alterutris uero & diuersis natiuitatibus procrea-
 tos? Hos autem diuidentes locis, habitaculis, tanquam ge-
 nerationes animalium, alios quidem sub terra, alios in ma-
 ri, seniores autem eorum in tartaris uinctos esse dixere:
 quibuscunque distribuere coelum, his sermone quidem pa-
 trem, operibus autem tyrannum atque dominum superpo-
 suere. Propterea aduersus eum cōstituere insidias per ioco-
 rem, & fratrem, & filiam, quam ex eius capite fingunt ge-
 neratam, ut alligantes eum appenderent, sicut ipse ille suū
 dicitur patrem. Hæc iuste accusatione digna conquerun-
 tur, qui sapientiæ uirtute præcellūt. Hi super hæc deriden-
 tes adiiciunt: Si deorum alios quidem ephebos & adulescē-
 tes, alios autem seniores & barbatos esse credendum est,
 alios constitutos superantes, & quendam fabrum, aliā ue-
 ro textricem, alium uero peregrinantem, & cum homi-
 nibus contendentem, alios autem citharizantes aut arcu
 gaudentes, deinde inter alterutros seditiones effectas, &
 propter homines contentiones constitutas, ut non solum
 alterutros alterutris manus immitterēt, sed etiam ab omni-
 bus uidnerati lugerent malāque perferrent: & quod super
 omnia est luxuriosius, si intemperantia permixtionis ute-
 rentur: quomodo non erit incongruum amores & concupi-
 scentias ad uniuersos attinere, simul masculos & ad foemi-
 nas: Deinde fortissimus & primus eorum pater, seductas à
 semetipso, impregnatasq; mulieres, diruptas submersasq;
 sperneret, & eos qui ex eo sunt nati neque liberare potest,
 factos conscriptos, neq; sine lachrymis eorū perferre mor-
 tes. Bona sunt hæc, & his alia consequentia, id est, adulte-
 rio in coelo uiso, & sic impudenter a dijs celebrato, ut iam
 alij zelare se profiterentur tali passione conscripti. Quid
 enim alij facturi nō essent, dum neque senior atque rex ua-

luisse impetū suum à mulicrum permixtione retinere: alij
 uero dum seruientes hominibus, & nunc quidem ædifican-
 tes causa mercedis, nunc uero pascētes: alij autem maligno
 rum modo in fero carcere colligati: quem igitur sapientiū
 talia non accēdant, ut hæc componētes redarguat, & mul-
 tam stultitiam his credentium reprehendat? Alij uero ad ter-
 rorem quendam uel metum, nec non & rabiem, atque sedu-
 ctionem, omnesq; pessimas passionēs, & formam in dei na-
 tura fingere præsumpsere. Et horum quidem nobilioribus
 etiam ciuitate sacrificare suaserunt. Si quidē simulata neces-
 sitate consistunt, ut quosdam deorū putent bonorū esse lar-
 gitores, alios autem uocent aduersarios, quando eos ueluti
 malignissimos homines muneribus atq; donis placare con-
 tendunt, magnū quoddam malum se suscepturos ab eis exi-
 stimantes, nisi mercedem eis studiose præbuerint. Quæ igi-
 tur causa sit tantæ huius iniquitatis atq; delicti circa deum?
 Ego, quidem arbitror, eo quod neque ueram dei naturam
 ab initio eorum legislatores agnouerint, neq; quantū præ-
 cipere potuerunt, perfectam sententiam diffinientes repub-
 tradidere: Sed uelut aliud quiddam prauissimū reliquerūt,
 dantes potestatem poetis, si quidem ut quos uellent deos in-
 troducerēt: hæc omnia partiētes rhetoribus, ut de reipub-
 scriberēt, & de peregrinis dijs decreta proferrēt: Sed etiā
 pictores & gypsoplastæ in hoc apud Græcos multam ha-
 buere potestatem, ut unusquisque formam quam uellet secū-
 dum modum suæ opinionis exponeret, alter quidem ex luto
 quod uellet fingens, alius uero pingens. Opifices itaque qui
 maxime putantur esse præcipui, ebur & aurum habent,
 ad hoc suæ semper nouitatis argumentum. Proinde apud
 eos priores quidem dii florentes honoribus, senuerunt (sic
 enim proferendum est) alij uero noui clam introducti, reli-
 gione

gione potiuntur: & templorum alia quidem desolata, alia uero nuper secundum eorum uoluntatem edificantur: quæ propter (ut arbitror) è diuerso nosse magis indigent, quælis facta sit circa deum, & quomodo ei honor immobili religionis seruetur. Apollonius siquidẽ Molon, unus fuit stultorum atque timentium. Eos autem qui uere in Græco philosophati sunt, neque prædictorum aliquid latuit, neq; frigide allegoriæ causas ignorauere. Quapropter illos quidem iuste spreuere, & circa ueram decentemque circa deũ opinionem nobis fuere concordēs. Quod Plato respiciens, neque ullum quempiam poëtarum dicit in republi. esse suscipiendum: & Homerum honorabiliter admonet, sanum ei constituens, & unguenta superfundens, ne rectam opinionẽ de deo fabulis forte destrueret. Præcipue nanque Plato, nostrum legislatorẽ imitatus, licet nullam cruditionem huiusmodi suis ciuibus imperasset, id est, ut omnes perfecte discerent leges, ut ne fortuito aliquid extraneorum ciuibus misceretur, sed esset pura respub. & in legũ custodia perduraret: horum nihil cogitans Apollonius Molon, nos uoluit accusare, quoniam nõ recepimus eos, qui alijs sunt opinionibus præoccupati: neque de deo communicari patimur eis, qui alia uitæ consuetudine degere: cum neque hoc proprium nostrum sit, sed commune cunctorum, non modo regum, sed etiam qui inter Græcos cautißimi fuisse noscuntur. Lacedæmonij nanque peregrinos etiam expellebant, corruptionẽ extra leges ex utroq; metuentes. Illorum igitur citius seuitiam poterit quilibet arguere, qui nulli neque cõuersationis neq; cohabitationis suæ participium exhibebāt. Nos aut̃ aliorũ quidem res zelare nõ finit: participari uero cupientes, quæ sunt nostra libenter suscipimus: quod utiq; reor iudiciũ magnanimitatis atq; clemetiæ. Sed desino

iam de Lacedæmonijs amplius disputare. Athenienses uero, qui communem esse suam gloriatur omnibus ciuitatē, quomodo de his rebus habuerint, Apollonius ignorauit. Hi nanque uel uerbo solummodo, præter illorū legem, de dijs loquentes, ineuitabiliter punierunt. Cuius enim rei gratia

Socrates Socrates est mortuus? nō enim hostibus tradidit ciuitatem, neque templa uastauit: sed quia noua iuramenta iurauit, & quoddam demoniū significasse referebat, seorsum ludens, sicuti quidam dicunt, propter hoc ueneni poculo morte multatus est. Insuper etiam corrumpere iuuenes eum accusator aiebat, & conuersationem patriæ legesque contēnere. Et Socrates quidem ciuis Atheniensis, huiusmodi tormēta sustinuit. Anaxagoras autem Clazomenius fuit. Et quia

Anaxagoras.

Diagoras.

Pythagoras.

existimantibus Atheniensibus solem esse deum, ille eum insensatum & ignotum asseruit, paucorum sententia morte damnatus est. Et aduersus Diagoram Melium talētum decreuerūt, si quis occideret eum, quoniā eorū mysteria deridere ferebatur. Pythagoras autem nisi cito fugisset, cōprehensus occideretur, eo quod dubium de dijs Atheniensium conscripsisse putabatur. Quod oportet mirari, si circa uiros fide dignos talia gessisse noscantur, qui neque mulieribus pepercere. Nunc enim sacerdotē quēdam, quoniā eum quidam accusauit peregrinos colere deos, decretū aduersus eos qui peregrinum introducerent deum, suppliciū mortis inferebatur. Igitur q̄ tali lege utebantur, palam est, eo quod aliorum non crederent esse deos. Non enim si crederent, aliquibus inuiderent, quasi quiddā maius habentibus. Scythæ uero cædibus congaudentes humanis, & paululum differentes à bestijs, arbitrantur tamen sua mysteria oportere esse custodienda: & Anacharsim sapientia mirabilem apud Græcos, aduenientem interemerunt, quoniā uidebatur

debatur Græcorum deorū ad eos uenisse plenissimus. Multos autem apud Persas quilibet inueniet, etiam pro eadem causa tormentis affectos, Sed palam est, quoniam Apollonius Persarum legibus congaudebat, illōsque mirabatur: quippe cum Græci eorū fortitudinē atque concordia unanimi-
tatis, quam habuere de dijs, mirati sunt, hāc scilicet fortitudinem, quam in templis eorum concrematis habuerūt. Is etiam studiorum omnium imitator extitit Persicorū, uxoribus alienis contumelias faciens, filiosq; concidens. Apud nos autem mors decreta est, si quis uel irrationabilia animalia hoc modo noceat: et ab his legibus non abducere neq; timor potiat præpotentium potestatum, neque zelus eorū quī apud alios honorātur. Sed neque fortitudinē ideo exercemus, ut bella avaritiæ causa suscipiamus, sed ut legum iura seruemus, et dum alia detrimenta litis sustineamus. Si quos de legibus mouere tentauerint, tunc etiam ultra uirtutem rebellare contendimus, et usque ad calamitates nouissimas perduramus. Cur itaque nos zelemus leges, cum eas neq; à legislatoribus suis seruatas esse uideamus? Vel quomodo Lacedæmonij nō erāt de impermixta sui cōuersatione reprehendendi, et de defectu pariter nuptiarum? Iliaci uero et Thebæi, coitum impudētem et extra naturā olim in masculos agebāt, et optime atq; utiliter facere se putabant. Ergo cum ipsi omnino rebus efficerent, etiā suis legibus misuere: quod tantum aliquando ualuit apud Græcos, ut etiam dijs suis masculorum concubitum applicarēt. Itaq; denique Germanorum nuptias retulere, huiusmodi satisfactiōnem rerum incongruarum, et extra naturam pro libidine cōponentes. Desino nunc de supplicijs dicere, et quātas ab initio præbuerint plurimi legislatores absolutiones malignis hominibus, in adulterio quidem pecuniarum, in

corruptione autem etiam nuptias sancientes. Quantas autem occasiones contineant de abnegatione pietatis, examinare longissimum est. Iam enim apud plurimos olim meditatio facta est transgrediendi leges, quod non agitur apud nos, quando propter eas et diuitijs et ciuitatibus et bonis alijs priuati sumus. Lex autem apud nos seruatur usque ad mortem. Nullus uero Iudeorum, neque si procul abeat extra prouinciam, regem quamuis acerbum sic metuit, ut ultra ullum legis uideatur timere preceptum. Igitur si propter uirtutem legum taliter apud eos sumus, concedant quoniam potētissimas leges habemus. Si uero circa prauas nos legis iudicant perdurare, quid ipsis iustis me non patiatur, meliores non custodientes opere sanctiones? Quia igitur longinquitas temporis uerissima creditur omnium esse probatio, hanc ego testem faciam uirtutem legislatoris nostri, opinionis quam ille de deo contradidit. Nam cum sit infinitum tempus, si quis eum comparet aliorum legislatorum etatibus, hunc ultra omnes inueniet. A nobis itaque declaratae sunt leges, et cunctis alijs semper hominibus zelum sui potius prae buerunt. Primi quippe Graecorum, ad faciem quidem iura patriae cōseruabant: ipsis autem philosophiae, tra statu illa secuti sunt, de deo similia sapientes, humilitateque uitae communionem inter alterutros edocentes. Sed etiam populis olim multus fuit zelus nostrae maxima pietate culturae nomen est. Itaque pietas Graecorum, nec ullus quisquam barbarus, nec ulla gens, ubi septimana in qua uacamus consuetudo minime disciarrit, atque ieiunia et candelabrorum incendia: sed etiam ciborum apud nos solennia, plurimi apud multos iugiter obseruare conantur. Insuper imitari etiam concordiam, quam nos inter alterutros obtinemus, et rerum participare suarum, et operum dilectione

lectionem in artibus, & per durationem necessitatum habere pro legibus. Illud enim mirabilius est, quia præter impulsorem huius obseruationis, ipsa per se lex homines ita ualuit obligare: & quemadmodum deus in uniuerso mundo consistit, ita lex per cunctos ambulauit. Vnusquisque enim, si suam regionem domumque conspicit, his quæ discuntur Homerus recessauit. Oportet igitur cunctorum hominum malitiam reprehendere. At enim uolunt nos isti aliena & praua iura, ante propria & meliora zelari: aut certe si hoc uolunt, quiescant nobis per inuidiam accusationes ingerere. Non enim pro cuiuslibet maliuolentia defendimus hanc causam, sed nostrum honoramus legislatorem, atque credimus quæ ab illo prophetata de deo sunt. Denique nisi intelligeremus ipsi uirtutem legum, nunquam magna facere super his tātus populus zelaretur. Sed de legibus quidem & de repub, nostra, certissimam feci rationem in his, quæ de antiquitate conscripsi: Nunc autem eorum memini quantum necessarium fuit, neq; aliorum uituperare iura, neque nostra laudare proponens: sed hoc agens, ut de nobis iniuste conscribentes, & contra ipsam ueritatem impudentissime contendentes, arguerem. Arbitror itaque per hanc conscriptionem abundanter me quæ promisi, complexisse. Denique in principio demonstraui genus accusatorum esse certissimum, atque nouum, & multos ueterum in conscriptionibus suis memoriam habentiū nostri, ex illis testes exhibui. Dixere itaque Aegyptios fuisse progenitores nostros: & ostensum est, quia in Aegyptum uenerint aliunde. Deinde sunt mentiti, quoniam exinde propter cladem corporis sint expulsi: & apparuit, quantum uoluntate & magnitudine fortitudinis ad propria sint reuersi. Alij uero, tãquã neglissimo uiro, legislatori nostro derogare cōtēdūt: cuius

Epilogus.

ius uirtuti ducti. Multi post illud, reuerentia uero longissimum perhibent testimonium. De legibus autem loqui ampliori sermone, non fuit opus. Ipsae namque per semetipsas apparere pie, et uerissimam habentes intentionem: et non ad humanum odium, sed ad rerum communionem potius inuitantes, iniquitatum inimicae, cultricesque iustitiae, et multas expensas procul abijcientes, sufficientiam et amorem laboris erudientes, bellum causa auaritiae nescientes, fortes autem pro se esse populos preparantes, ad supplicia retribuenda semper incuitabiles, uerbis nequaquam circumueniri possibiles, preparationes semper operibus exequentes. Haec enim nos semper opera manifestiora literis exhibemus. Quapropter ego confidens dico, quia multarum atque meliorum rerum, nos potius quam alij praecceptores sumus. Quid enim intranscensibili pietate melius est? quid iustius, quam legibus obedire? quid utilius, quam in alterutros unanimes esse, et neque in calamitatibus ab inuicem recedere, neque tempore felicitatum per iniurias discrepare: sed in bello quidem mortem contemnere, in pace uero, artibus aut agriculture uacare: et semper, et ubique credere deum respicere, et solum omnia gubernare? Haec igitur, siquidem apud alios aut scripta sunt primitus, aut seruata, firmiorem debemus nos gratiam illis, tanquam eorum facti discipuli. Si uero nequaquam primitus extitere, his praecipue nos utiles cognoscimur, et primam eorum inuentionem nostram fuisse declaramus. Appiones igitur, et Molones, et quicumque mendacii derogatione congaudent, conuicti procul abscedant. Tibi autem Epaphrodite, ueritatem maxime diligenti, et per te similia nosse de nostro genere cogitantibus, hic libellus conscriptus esse dignoscitur.

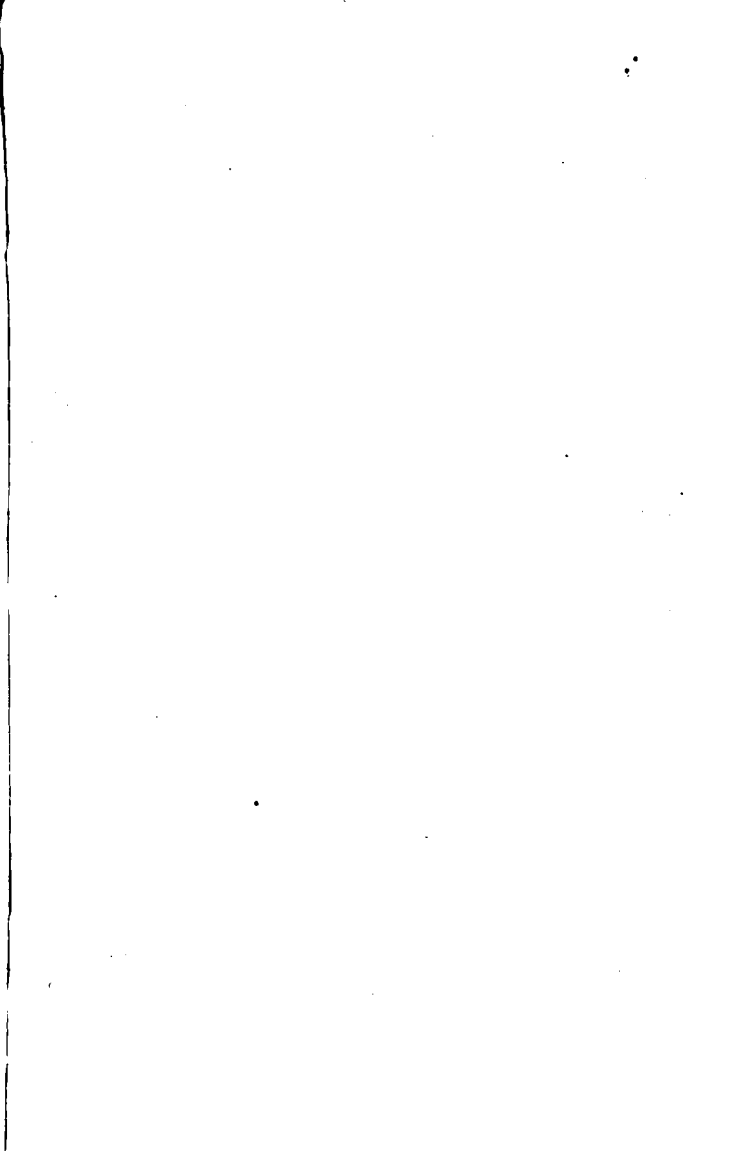
Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

SEBASTIANVS GRY
PHIVS GERMA
NVS EXCV
DEBAT
LV
GDVNI,

ANNO. M. D. XXVIII.

VIRTUTE DVCE,

Nullum numen abest, si sit prudentia, sed te

Nos facimus FORTVNA deam, cælogi locamus,

COMITE FORTVNA.

AO/ 1469853